

## บทที่ ๔

### ผลการวิจัย

#### ๔.๑ ผลการวิจัยข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการอยู่ปรีวาสกรรมของวัดสระพังทอง ตำบลหนองย่างชั้น อำเภอ เรณูนคร จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามดังนี้

##### ๔.๒ การอยู่ปรีวาสกรรมของวัดสระพังทอง ตำบลหนองย่างชั้น

อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม

###### ๔.๒.๑ ประวัติโดยสังเขปของวัดสระพังทอง

###### ๔.๒.๒ ขั้นตอนในการจัดงานปรีวาสกรรมของวัดสระพังทอง

###### ๔.๒.๓ ขั้นตอนการทำสังฆกรรมเกี่ยวกับการอยู่ปรีวาสกรรมของวัดสระพังทอง

###### ๔.๒.๔ ข้อปฏิบัติและการกิจกรรมต่างๆที่ทางวัดจัดขึ้นในงานปรีวาสกรรม

###### ๔.๒.๕ สถิติของการจัดปรีวาสกรรมของวัดสระพังทอง

##### ๔.๓ การอยู่ปรีวาสกรรมกับการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย)

###### ๔.๓.๑ องค์ประกอบแห่งความสำเร็จของการอยู่ปรีวาสกรรมของวัดสระพังทอง

###### ๔.๓.๒ องค์ประกอบของการอนุรักษ์ประเพณีประเพณีกับอยู่ปรีวาสกรรม

###### ๔.๓.๖ องค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี

###### ๔.๓.๔ ความสัมพันธ์ของการอยู่ปรีวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน

###### ๔.๓.๕ การเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮีตสิบสอง

เปลี่ยนแปลงไป

###### ๔.๓.๓ ความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่

## ๔.๒ การอยู่ปรินิพพานของวัดสระพังทอง ตำบลหนองย่างชั้น อำเภอรณนคร จังหวัดนครพนม

การอยู่ปรินิพพานของวัดสระพังทองที่เป็นสถานศึกษาทางด้านวัฒนธรรมประเพณี และความเชื่อของการอยู่ปรินิพพาน ควรยึดถือเอาแบบอย่างผู้วิจัยจึงได้กล่าวถึงประวัติสระพังทองโดยสังเขปดังต่อไปนี้

### ๔.๒.๑ ประวัติโดยสังเขปของวัดสระพังทอง

วัดสระพังทอง เป็นวัดที่สังกัดฝ่ายมหานิกายอยู่ในเขตการปกครองของภาค ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๖๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลหนองย่างชั้น ตำบลหนองย่างชั้น อำเภอรณนคร จังหวัดนครพนม ๔๘๑๓๐ สำหรับเนื้อที่ตั้งวัดมีเนื้อที่ทั้งหมด ๖ ไร่เศษ อาคารถนาคณะประกอบด้วย ศาลาการเปรียญ ๑ หลัง กว้าง ๒ ไร่ อุโบสถ ๑ หลัง กุฏิสงฆ์ ๑๔ หลัง ๑๗ ห้อง กุฏิรับรองสงฆ์ ๑ หลัง ๖ ห้อง ห้องน้ำ ๑๒ หลัง ๒๖ ห้อง วัดสระพังทอง ตั้งเมื่อ พ.ศ.๒๔๔๒ อดีตเจ้าอาวาส ๑๓ รูป การปกครองนั้นพระครูสุวรรณวิจิตร (อดีตเจ้าอาวาส) เป็นผู้ดูแลพระภิกษุสามเณรและเสนาสนะในวัดสระพังทอง พร้อมทั้งวัดอโศการามที่ท่านได้ตั้งวัดขึ้นใหม่ในหมู่บ้านเหล่ากตล ตำบลหนองย่างชั้น อำเภอรณนคร จังหวัดนครพนม สร้างไว้ในบรรพพระพุทธศาสนาท่านได้เห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนาและพระธรรมวินัย ทางจึงถือเอาประโยชน์ของกิจวัตร ๑๐ ประการ ที่พระสงฆ์พึงกระทำ

๑) ลงอุโบสถ ประโยชน์ของการลงอุโบสถ คือ ส่งเสริมพระวินัย, ทำให้เกิดความสามัคคี, มีความบริสุทธิ์, มุตกนิสัย (คือพ้นนิสัย), คนเลื่อมใสศรัทธา, พาให้เป็นอย่างที่ดี

๒) บิณฑบาต ประโยชน์ในการบิณฑบาต คือ ได้เจริญตามรอยพระยุคลบาทของพระพุทธเจ้า, ได้โอกาสออกกำลังกายตอนเช้า, ได้สำนึกในพระคุณของแม่, ได้เห็นทุกข์ในการแสวงหาอาหาร, ได้สงเคราะห์ทานการกุศล, ได้ทำตนเป็นนื่อนานบุญดียิ่งขึ้น

๓) ทำวัตรสวดมนต์ ประโยชน์ของการทำวัตรสวดมนต์ คือ ได้เฝ้าพระพุทธเจ้า, รู้เรื่องศาสนพิธี, มีจิตที่เป็นกุศล, ทำตนให้กล้าหาญ, ชาวบ้านศรัทธา, รักษาพระสัทธรรม

๔) กวาดวิหารลานเจดีย์ ประโยชน์ของการกวาดวิหารลานเจดีย์ คือ ได้ออกกำลังกาย, ทำให้สถานที่สะอาด, ปราศจากโรคภัย, จิตใจคลายเครียด, จี้เกียจจะลดลง, คงไว้ซึ่งศรัทธา

๕) รักษาผ้าครอง ประโยชน์แก่การรักษาผ้าครอง คือ ทำให้ตื่นแต่เช้า, เอาใจใส่ในกิจวัตร, ฝึกหัดจิตใจ, ทำให้สุขภาพดี, มีความจำเป็นเยี่ยม, เตรียมตารางชีวิต

๖) อยู่ปริวาสกรรม ประโยชน์ในการอยู่ปริวาส คือ ๑. ได้ปฏิบัติตามกิจวัตร, ได้กำจัดอาบัติโทษ, ได้โปรดญาติโยม, ได้ข่มทิฐิมานะ, ได้ปีติปราโมทย์, ได้ประโยชน์เผยแผ่พระพุทธศาสนา

๗) โณมปลงหนด ประโยชน์ของการโกณมปลงหนด คือ เป็นการประหยัด, จัดความสกปรก, ขกย่องธรรมเนียมิกษุ

๘) ศึกษาพระธรรมวินัย ปฏิบัติครูอาจารย์ คือ ประโยชน์ของการศึกษาปฏิบัติครูอาจารย์, เข้าใจหลักของตน, พ้นความสงสัย, ป้องกันภัยจากอาบัติ, ยืนหยัดกตัญญู, เคารพครูอาจารย์

๙) เทศนาบัติประโยชน์ของการแสดงเทศนาบัติ คือ เป็นผู้ไม่ประมาท, ปราศจากมลทิน, มีศิวบริสุทธิ, หยุดความวิปัสสาร, ได้บอกอาบัติ (ครุกาบัติ)

๑๐) พิจารณาปัจเจกขณะประโยชน์ของการพิจารณาปัจเจกขณะ คือ ไม่เป็นหนี้ชาวบ้าน, ถนอมอาหารไม่มีโทษ, เป็นประโยชน์แก่กรรมฐาน

โดยเฉพาะกิจวัตรข้อที่ ๖ การอยู่ปริวาสกรรมเป็นการรักษาพระธรรมวินัยตามที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ ให้พระภิกษุปฏิบัติตามพระธรรมวินัย พร้อมทั้งได้มีการอนุรักษ์ประเพณีโบราณฮีตสิบสอง ครองสิบสี่ (บุญเดือนห้า) บุญอยู่ปริวาสกรรม ท่านได้เห็นความสำคัญในจุดนี้มาก จำได้มีการจัดปริวาสกรรมมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๕ เป็นเวลา ๓๐ ปี จะจัดงานในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี พร้อมทั้งได้ส่งเสริมในด้านการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณรในวัด ได้มีการศึกษาเล่าเรียนพร้อมทั้งส่งพระภิกษุสามเณรในและต่างประเทศได้มีการศึกษาเท่าเทียมกัน (ประชาธิปไตยประชาชนลาว) ทำให้วัดสระพังทองเป็นที่รู้จักแพร่หลายในเขตนครพนม\*

#### ๔.๒.๒ ขั้นตอนในการจัดงานปริวาสกรรมของวัดสระพังทอง

จากผู้วิจัยได้ศึกษาการเตรียมงาน ในประเพณีอยู่ปริวาสกรรมที่วัดสระพังทอง มีการจัดเตรียมการในเรื่องต่าง ๆ กล่าวคือวัดสระพังทอง สถานที่ วัดอุ้งสิงของ บุคคล และเวลา ซึ่งจากผลของการศึกษาทำให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

##### ๑. การประชาสัมพันธ์

วัดสระพังทอง ถึงแม้จะเป็นเพียงวัดเล็กมีพระภิกษุอยู่ไม่กี่รูปก็ตาม แต่ก็มีการเตรียมการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ เช่นเดียวกับวัดใหญ่ ๆ ทั้งหลายคือ จัดทำป้ายขนาดใหญ่ ทางวัดจะจัดทำแผ่นป้ายขนาดใหญ่ ติดตั้งไว้ที่บริเวณประตูปากทางเข้าวัด โดยแผ่นป้ายจะมีข้อความบอกบุญต่าง ๆ ที่จะจัดให้มีพร้อมกันก็เชิญชวนให้เข้าร่วมในการทำบุญพร้อมกับบอกวันเวลาใน

\* สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณวิจิตร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

การจัดงานด้วย จัดทำฎีกา ทางวัดจะจัดพิมพ์ฎีกาเพื่อเป็นการบอกกล่าวข่าวการเข้าปริวาสไปยังวัดและสำนักสงฆ์ต่าง ๆ ทั้งในเขต จังหวัดนครพนม และจังหวัดใกล้เคียงเพื่อเชิญชวนพระภิกษุผู้ที่มีความประสงค์จะอยู่ปริวาสกรรม ได้มาร่วมบุญประเพณีนี้ตามกำหนดของวันเวลาอีกทางหนึ่งพร้อมกันก็จะมีฎีกาบอกบุญไปยังประชาชนผู้มีจิตศรัทธา การประกาศทางสถานีวิทยุ ทางวัดได้ขอความร่วมมือไปยังสถานีวิทยุต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเขตจังหวัดนครพนม ให้ร่วมกันประกาศการจัดงานบุญประเพณี<sup>๒</sup>

**๒. สถานที่** การจัดเตรียมสถานที่ในการอยู่ปริวาสกรรมของวัดสระพังทอง จากการออกศึกษาและสังเกตการจัดเตรียมสถานที่ในการอยู่ปริวาสกรรมมีดังต่อไปนี้

สถานที่อยู่ปริวาสกรรมของพระภิกษุ ถึงแม้ว่าจะไม่กว้างขวางมากนัก แต่ก็นับว่าลงตัวเหมาะสม มีบรรยากาศที่ดี เนื่องจากว่า ทางวัดได้จัดให้พระภิกษุผู้เข้าปริวาสกรรมพักอยู่บริเวณทางเข้าประตูที่กำหนดให้ตามเหมาะสม ซึ่งมีลักษณะของพื้นที่ที่มีป่าไม้ใหญ่แน่นขึ้นสลับกัน จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการปฏิบัติธรรม ในช่วงระหว่างแห่งการอยู่ปริวาสกรรมนี้

สถานที่อยู่ปฏิบัติธรรมของอุบาสิก ทางวัดจะจัดให้อุบาสิกาเข้าอยู่บนศาลาการเปรียญ โดยจะจัดให้บรรดาอุบาสิกาเข้าพักอยู่ร่วมกันไม่แยกแม่ชีหรือชีพรามณ์ภายในกลดบ้าง เขตปฏิบัติธรรมของอุบาสิกานี้จะตั้งอยู่ใกล้บริเวณกองอำนาจการในการจัดงานของวัด

**๓. กองอำนาจการ** ทางวัดจะจัดตั้งสำหรับประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ และเป็นศูนย์ประสานงานในการปริวาสกรรมโดยจัดการประดับตกแต่งอย่างสวยงาม ก่อให้เกิดความเลื่อมใสศรัทธาแก่ผู้ที่ได้มาพบเห็นมุมหนึ่งของศูนย์จะใช้ เป็นสถานที่ในการประชาสัมพันธ์ด้วยเครื่องเสียงตลอดงาน

สถานที่พักของพระอาจารย์กรรม ทางวัดจะจัดนิมนต์พระภิกษุ เพื่อมาเป็นพระพี่เลี้ยงแก่พระผู้เข้าปริวาสกรรม โดยจัดให้พัก ณ อุโบสถ ซึ่งยังก่อสร้างไม่เสร็จจำนวนหนึ่งและส่วนหนึ่งได้จัดให้พักบนกุฏิภายในวัดห่างจากที่พระภิกษุสงฆ์ผู้เข้าปริวาสกรรมพอสมควร

ห้องน้ำห้องส้วม ห้องน้ำห้องส้วมนับว่ามีอย่างเพียงพอต่อจำนวนพระภิกษุผู้เข้าปริวาสกรรมซึ่งมีจำนวน ๔๐ รูป ดังนั้นทางวัดจึงไม่จำเป็นต้องจัดเตรียมในเรื่องนี้เพิ่มเติม หากแต่จะมีป้ายปักบอกไว้ว่าห้องน้ำห้องส้วมสำหรับใครเอาไว้อย่างชัดเจน

โรงครัวชั่วคราว ทางวัดได้จัดสถานที่โรงครัวชั่วคราวขึ้น เพื่อใช้ในการรวบรวมและตระเตรียมเครื่องจตุปัจจัยไทยทานอาหารและสิ่งของขบเคี้ยวต่าง ๆ

<sup>๒</sup> พระครูสุวรรณวิจิตร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

๔. **วัตถุสิ่งของ** จากการศึกษาเข้าปริวาสกรรมที่วัดสระพังทอง พบว่าวัตถุสิ่งของ ซึ่งทางวัดจะต้องจัดเตรียม เพื่อนำมาใช้ในพิธีกรรมมีดังนี้ต่อไปนี้เป็นคือ

โต๊ะหมู่บูชา ทางวัดได้จัดเตรียมโต๊ะหมู่บูชาชุดใหญ่เอาไว้ภายในบริเวณศาลาการเปรียญและใช้เป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจของสงฆ์ผู้เข้าปริวาสด้วย จัดแต่งและประดับประดาอย่างสวยงาม อาสน์สงฆ์จะใช้เป็นที่นั่งปฏิบัติศาสนกิจของพระภิกษุผู้เข้าปริวาสนั่งอยู่ในที่ต่ำ บนพื้นดินซึ่งมีเสื่อปูรองรับและมีอาสนะที่แต่ละรูปได้จัดเตรียมเอาไว้

โอ่งน้ำมนต์ ทางวัดจะจัดเตรียมโอ่งมังกรสำหรับทำน้ำพระพุทธมนต์ขนาดกลางจำนวน ๓ ใบ ภายในจะบรรจุน้ำสะอาดเต็ม รอบขอบปากโอ่งจุ่มมัดด้วยด้ายสายสิญจน์จึงตึงเมื่อได้ผ่านพิธีพุทธาภิเษกแล้ว ธงชาติและธงเสมาธรรมจักร ทางวัดจะจัดประดับประดาธงชาติและธงเสมาธรรมจักรไว้ บริเวณป้ายบอก บุญเข้าปริวาสกรรม บริเวณประตูทางเข้าวัด และปักสลับกันไปมาจากปากประตูโขงของวัดไปจนถึงบริเวณพิธี ซึ่งการปักธงชาติและธงเสมาธรรมจักร โดยมีจุดประสงค์จะบอกกล่าวให้ประชาชน

ธรรมาสน์ เป็นที่นั่งสำหรับพระเถระานุเถระใช้ในการนั่งแสดงธรรมแก่บรรดาพระภิกษุอาสนะ ทางวัดจะจัดเตรียมอาสนะเอาไว้สำหรับพระเถระและพระสงฆ์ผู้มาร่วมพิธีกรรมเท่านั้นเสื่อเป็นสิ่งของอีกอย่างหนึ่งซึ่งทางวัดได้จัดเตรียมไว้ เพื่อให้พระภิกษุผู้เข้าปริวาสกรรมได้นำไปใช้ปูรองพื้นถัดจากฟางซึ่งเกลี่ยเอาไว้ข้างแล้ว”

๕ **การเตรียมบุคคล** การทำบุญตามประเพณีนี้นับว่าเป็นบุญใหญ่ ดังนั้นทางวัดจึงได้จัดตั้งบุคคลเพื่อรองรับและทำหน้าที่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

พระเถระผู้คอยให้คำปรึกษาในการอยู่ปริวาสกรรม เนื่องจากทางวัดเป็นวัดเล็ก เจ้าอาวาสยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเพียงพอในการจัดงานบุญเข้าปริวาสกรรมนี้

พระอาจารย์กรรม ทางวัดจะมีหนังสือนิมนต์พระภิกษุผู้ปรารถนาจะมาเป็นพระพี่เลี้ยงสำหรับพระภิกษุผู้เข้าปริวาสกรรมจำนวน ๔๐ รูป ซึ่งคุณสมบัติของพระภิกษุผู้ปรารถนาจะมาเป็นพระพี่เลี้ยงหรือพระอาจารย์กรรมก็จะต้องเป็นพระภิกษุที่ปกติดีไม่มีอาบัติหนัก

การอยู่ปริวาสกรรมเป็นกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่งที่ได้อธิบายไว้พระวินัยซึ่งมีต้นบัญญัติในขณะที่พระผู้มีพระภาคประทับ ณ เขตวนารามของอนาถปิณฑิกคฤหบดี ใกล้กรุงสาวัตถี ภิกษุเสวยสกะถูกพระอุทายี ๑ แนะนำในทางที่ผิด ให้ใช้มือเปื้อนสิ่งความใคร่ ทำน้ำอสุจิให้เคลื่อนความทราบถึงพระผู้มีพระภาค ทรงเรียกประชุมสงฆ์ ทรงไต่สวน พระเสวยสกะรับเป็นสัตย์ ทรงติเตียนพระเสวยสกะเป็นอันมาก แล้วทรงบัญญัติสิกขาบท ห้ามทำน้ำอสุจิให้เคลื่อนโดยเจตนา ถ้าล่วงละเมิดต้องอาบัติสังฆาทิเสส อาบัติที่ต้องสังฆาทิเสสแล้วให้สงฆ์เกี่ยวข้องในกรรมเบื้องต้น

” พระครูสุวรรณวิจิตร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

และกรรมอันเหลือ คือสงฆ์เป็นผู้ปรับโทษให้อยู่กรรม และสงฆ์เองเป็นผู้ระงับอาบัติ<sup>๔</sup> ทั้งนี้ก็เพื่อความบริสุทธิ์แห่งสงฆ์ผู้ต้องอาบัติ ในปัจจุบันนี้มีหลายประเทศที่นับถือพุทธศาสนาแบบเถรวาท เช่น ประเทศลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศศรีลังกา เป็นต้น ในประเทศเหล่านี้ก็ยังมีการดำเนินการจัดปรีวาสนกรรมอย่างที่เราเห็นชัดเจนก็คือประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศกัมพูชา ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์พระประเทศลาว<sup>๕</sup> เกี่ยวกับจัดปรีวาสนหรืออยู่ปรีวาสนในประเทศลาวและพระประเทศกัมพูชาเกี่ยวกับการอยู่ปรีวาสนกรรมซึ่งได้คำตอบตรงกันคือ ทั้งที่อาศัยอยู่ในสองประเทศก็ยังมีสังฆกรรมเกี่ยวกับการอยู่ปรีวาสนกรรมและยังมีการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีทางพระพุทธศาสนาไว้เป็นอย่างดี<sup>๖</sup>

ปัจจุบันนี้งานปรีวาสนกรรมได้จัดขึ้นมากมายตามวัดต่าง ๆ ทั่วทุกภาคของประเทศไทย และดูเหมือนจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทางวัดสระพังทองได้เห็นความสำคัญเป็นอย่างมากในส่วนของการปรีวาสนกรรม จึงมีศรัทธาจัดงานปรีวาสนกรรมขึ้นเป็นประจำทุกปีภายใน วัดสระพังทอง ซึ่งกำหนดการจัดปรีวาสนกรรมสำหรับพระภิกษุ นั้น จะมีขึ้นใน เดือนพฤศจิกายน ของทุกปี ซึ่งแต่ละครั้งนั้น จะมีพระภิกษุจากทั่วประเทศ ได้เข้ามาประพฤตูปรีวาสนกรรมเป็นจำนวนมากรวมทั้งยังมีสามเณร อุบาสก - อุบาสิกา ได้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมด้วยเป็นจำนวนมาก

#### ๔.๒.๓ ขั้นตอนการทำสังฆกรรมเกี่ยวกับการอยู่ปรีวาสนกรรมของวัดสระทอง

การจัดปรีวาสนของวัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม เป็นการจัดในรูปแบบพุทธทศัตตปรีวาสนซึ่งมีขั้นตอนในการจัดดังนี้ เมื่อมีการวางแผนการจัดการเตรียมปรีวาสนกรรมเรียบร้อยแล้ว ทางวัดสระพังทองหรือคณะเจ้าหน้าที่ และอุบาสกอุบาสิกาที่มาร่วมงานอยู่ปรีวาสนมาในการลงทะเบียนก่อน โดยในส่วนของภิกษุต้องยื่นหนังสืออุทฺทกก่อนที่จะลงทะเบียนเพื่อที่เช็คสังกัด อายุพรรษา ก่อนที่จะมอบบัตรประจำตัวพระภิกษุที่มาร่วมงาน โดยจะเรียงตามลำดับอายุพรรษาหลังจากลงทะเบียนเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่จะได้เช็คจำนวนพระภิกษุที่มาอยู่ปรีวาสนว่ามีกี่รูป จะเช็คตามทีลงทะเบียนไว้ว่ามีจำนวนกี่รูปที่มาร่วมงานในครั้งนี้ว่ามีอาจารย์กรรมก็รูปพระลูกกรรมก็รูปหลังจากทราบว่ามีพระที่มาอยู่ปรีวาสนหรือพระลูกกรรมรวมแล้วได้ ๑๕๐ รูปสำหรับพระลูกกรรมส่วนพระอาจารย์มี ๔๐ รูป รวมทั้งหมด ๑๙๐ รูป เมื่อได้จำนวนครบแล้วได้มีการจัดให้พระอาจารย์กรรมกับพระลูกกรรมขึ้นอุโบสถทีละชุด โดยได้มีการแบ่งออกเป็น ๓ ชุด ชุดละ ๕๐ รูป ก่อนที่จะได้ให้สัญญาธรรมะขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะขึ้นไปภายในอุโบสถ ซึ่งมีพระอาจารย์

<sup>๔</sup> วิมหา (ไทย) ๑/๒๓๔/๒๔๕ - ๒๕๐.

<sup>๕</sup> สัมภาษณ์ พระธีระชัย ราชบวร (พระประเทศลาว) วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

<sup>๖</sup> สัมภาษณ์ พระแก้วสระชัย จัน (พระประเทศกัมพูชา) วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖.

กรรม ๖ รูปอยู่ในอุโบสถแล้ว โดยมีพระกรรมวาจารย์อีกรูปหนึ่งซึ่งจะทำหน้าที่เป็นผู้สวดขอ  
 สุตตันตปริวาส เมื่อพระลูกกรรมขึ้นมาที่ละพร้อมกันทั้งหมดแล้วพระอาจารย์กรรมอีกรูปจะได้ทำ  
 หน้าที่นับคว้ามี่พระลูกกรรมมาตามจำนวนที่แน่นอนแล้ว ประธานในพิธีก็จะได้จุดธูปเทียน กล่าว  
 นำนุชาพระรัตนตรัย เมื่อประธานพานำบูชาจบแล้ว พระลูกกรรมคือพระที่อยู่ปริวาสจะตั้งนะโม ๓  
 จบพร้อมกันแล้วกล่าวคำขออุปัชฌาย์สุตตันตปริวาแบบนหมุ่

#### ๔.๒.๔ ข้อปฏิบัติและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางวัดจัดขึ้นในงานปริวาสกรรม

การอยู่ปริวาสกรรมของวัดสระพังทอง นั้นได้กำหนดเอาวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ของทุก  
 ปี ได้มีการริเริ่มจัดมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๕ เป็นระยะเวลาแล้ว ๓๐ ปีจนถึงปัจจุบัน เรียกว่าเป็น  
 งานประจำปีของวัดสระพังทองและชาวตำบลหนองย่างชั้น ได้เห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนา  
 และพระธรรมวินัยจึงมีการริเริ่มจัดงานปริวาสกรรมเพื่อรักษาประโยชน์ของกิจวัตร ๑๐ ประการที่  
 พระสงฆ์พึงกระทำ โดยเฉพาะกิจวัตรข้อ ๖ การอยู่ปริวาสกรรมเนื่องจากมีพระภิกษุสามเณรที่จำ  
 พรรษาเสร็จแล้ว ในขณะที่เดียวกันมีพระภิกษุสามเณรบางรูปที่จะลาสิกขาบท ต้องมาอยู่ปริวาสเพื่อ  
 ลบลมทินของตัวเองก่อนที่จะลาสิกขา เพื่อไม่ประมาทต่อพระวินัยหรือสิกขาบทน้อยใหญ่ ส่วนมาก  
 ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเห็นความสำคัญของประเพณีอีสานคือฮีตสิบสองคองสิบสี่ (เดือน  
 อ้ายบุญอยู่ปริวาสกรรม) เรื่องนี้มาก ไว้ให้คนชนรุ่นหลังได้ศึกษาความเป็นมาของการอยู่ปริวาส  
 และประเพณีไทยอีสาน ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวมา ทางวัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม จึงได้  
 กำหนดเอาวันที่ ๑๘ เดือนพฤศจิกายน ของทุกปีเป็นงานประจำปีของวัด และปรากฏที่ว่าทางวัดและ  
 ชาวบ้านได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ส่วนในการจัดงานของวัดสระพังได้กำหนดงานประมาณ  
 ๑๕ วัน<sup>๗</sup>

<sup>๗</sup> พระครูสุวรรณวิจิตร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม.

## ๔.๒.๕ สถิติของการจัดปรีวาสนกรรมของวัดสระพังทอง

| ลำดับ         | พ.ย.๔๙ | พ.ย. ๕๐ | พ.ย. ๕๑ | พ.ย. ๕๒ | พ.ย.๕๓ | พ.ย.๕๔ | พ.ย.๕๕ | รวม  | ร้อยละ |
|---------------|--------|---------|---------|---------|--------|--------|--------|------|--------|
| ภิกษุ         | ๒๐๕    | ๒๔๓     | ๒๖๕     | ๒๒๔     | ๒๗๖    | ๓๐๔    | ๑๗๖    | ๑๖๕๗ | ๖๘.๕๓  |
| สามเณร        | ๒๐     | ๑๖      | ๑๒      | ๑๗      | ๒๑     | ๒๑     | ๑๖     | ๑๒๓  | ๕.๐๐   |
| อุบาสก        | ๔๖     | ๓๒      | ๔๖      | ๕๓      | ๒๗     | ๔๓     | ๓๑     | ๒๗๘  | ๑๑.๒๕  |
| อุบาสิกา      | ๕๘     | ๓๘      | ๕๔      | ๕๘      | ๕๑     | ๕๕     | ๔๖     | ๓๖๔  | ๑๔.๗๘  |
| รวม           | ๓๒๙    | ๓๒๙     | ๓๘๑     | ๓๕๒     | ๓๗๕    | ๔๒๓    | ๒๖๙    | ๒๔๖๒ | ๑๐๐    |
| คิดเป็นร้อยละ | ๑๓.๓๖  | ๑๓.๓๖   | ๑๕.๔๘   | ๑๔.๓๐   | ๑๕.๒๓  | ๑๗.๓๔  | ๑๐.๕๓  |      | ๑๐๐    |

จากสถิติในข้างบนที่ได้นำมาแสดงจะเห็นว่า มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้ง ๗ ปี มีผู้เข้าร่วมทั้งหมด ๒,๔๖๒ รูป/คน มีภิกษุสามเณรและอุบาสกอุบาสิกาเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒,๔๖๒ รูป โดยคิดเป็นร้อยละ ซึ่งเรียงลำดับมากไปหาน้อยในแต่ละปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จำนวน ๔๒๗ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๓๔ พ.ศ. ๒๕๕๑ จำนวน ๓๘๑ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔๘ พ.ศ. ๒๕๕๓ จำนวน ๓๗๕ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒๓ พ.ศ. ๒๕๕๒ จำนวน ๓๕๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓๐ พ.ศ. ๒๕๔๙, ๒๕๕๐ จำนวน ๓๒๙ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓๖ พ.ศ. ๒๕๕๕ จำนวน ๒๖๙ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๓ มีภิกษุและสามเณรเข้าร่วมโครงการ ตามลำดับ

## ๔.๓ การอยู่ปรีวาสนกรรมกับการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย)

การอยู่ปรีวาสนกรรมของภิกษุผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ซึ่งเรื่องของการอาบัตินี้เป็นเรื่องของพระที่ล่วงละเมิดพระวินัยหรือศีล แล้วเกิดโทษหรือความผิด ที่นี้เมื่อเกิดโทษแล้วก็ต้องมีการลงโทษอันเป็นเรื่องธรรมดาของการอยู่ร่วมกัน ในสังคมต้องมีขอบเขตของสังคม หรือกฎระเบียบต่าง ๆ ที่สังคมนั้น ๆ บัญญัติขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันรักษาคนหมู่มากหรือสังคมส่วนรวม ไม่ให้เกิดความเสียหายต่อระบบของสังคม ในสังคมของพระก็เช่นเดียวกันมีกฎระเบียบคือศีลของพระ หรือพระวินัยเมื่อเกิดความผิดหรือการล่วงละเมิดศีลเกิดขึ้นก็ได้มีการชำระโทษ หนักบ้าง เบาบ้าง ตามสมควรแก่ความผิดที่เกิดขึ้น ที่หนักที่สุดสำหรับพระคือการขาดจากความเป็นพระ หรือการต้องอาบัติปาราชิกนั่นเอง สำหรับการอยู่ปรีวาสนกรรม คือพระผู้ที่ติดอาบัติหวังความบริสุทธิ์ และความไม่กังขาในหมู่สงฆ์ ได้จำกัดบริเวณตัวเองตามกำหนดแห่งที่อาบัติ ให้ประพฤติตัวเคร่งครัดในพระ

ธรรมเนียม เมื่อถึงกำหนด สงฆ์ผู้บริสุทธิก็จะมาเรียกเข้าหมู่สงฆ์ต่อไป<sup>๔</sup> ประเพณีต่างมีในทุกชาติทุกภาษา จะมีลักษณะใด ก็จะเป็นไปตามสภาพของแต่ละสังคมแต่ละท้องถิ่น โดยปกติประเพณีของประเทศใดย่อมเหมาะสมกับประเทศนั้น ไม่เหมาะที่จะไปใช้ในประเทศอื่นด้วยเหตุนี้ ประเพณีจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างมาก เนื่องจากสังคมใดที่มีวัฒนธรรมประเพณี ย่อมแสดงให้เห็นว่าสังคมนั้นมีความเจริญแล้ว เพราะนอกจากประเพณีจะเป็นสิ่งที่ช่วยในการพัฒนาท้องถิ่นแล้ว ยังสามารถยึดเหนี่ยวจิตใจคนให้เป็นคนดีด้วย นอกจากนี้ยังเป็นรากฐานของความเข้าใจอันดีต่อกัน ทั้งนี้เนื่องจากประเพณีแสดงให้เห็นถึงความมีระเบียบแบบแผน เจตคติการกระทำ ค่านิยม ศีลธรรมและความเชื่อที่คนในสังคมนั้นปฏิบัติและยึดถือกันมานาน จนเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติจนเป็นแบบแผนเดียวกัน และมีอิทธิพลถึงปัจจุบันอันทำให้คนในสังคมอยู่กันอย่างมีความสุข ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชว่า ในสมัยโบราณ ประชาชนแต่ละประเทศแต่ละชาติ ซึ่งอยู่ห่างไกลกัน มีการไปมาหาสู่ค้าขายแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไม่มากนัก เนื่องจากการคมนาคมยังไม่เจริญประชาชนแต่ละประเทศจึงไม่มีความคุ้นเคย และไม่มีความเข้าใจในวัฒนธรรมขนบประเพณีศิลปวิทยา และความเป็นอยู่ซึ่งกันและกัน แต่ในปัจจุบันนี้การคมนาคมสะดวกขึ้นเป็นอันมาก ประชาชนแต่ละชาติเดินทางไปมาหาสู่กันได้รวดเร็ว มีการค้าขายและความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดทุกด้าน จึงจำเป็นที่ประชาชนแต่ละชาติจะได้ศึกษาเพื่อทราบวัฒนธรรม ศิลปะ และวรรณคดีของตนเอง และของชาติอื่น เพื่อเป็นรากฐานแห่งความเข้าใจอันดีต่อกันและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข อนึ่งประเพณี คือ สิ่งที่มีมนุษย์ประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมานานจนเป็นที่ยอมรับของสังคมประเพณีเปรียบเสมือนเครื่องมือสะท้อนให้รู้จัก และเข้าใจสภาพชีวิตของมนุษย์แต่ละสังคมได้ดียิ่งขึ้น ส่วนการอยู่กรรมของพระภิกษุสงฆ์นั้นเป็นเรื่องที่ถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่โบราณกาล เป็นการทำเพื่อให้พระที่ต้องอาบัติที่หนักrongลงมาจากปราชัย ทำพิธีฐานพิธิซึ่งเป็นระเบียบอันเป็นเครื่องออกจากอาบัติ อันเป็นพิธีกรรมที่ทำให้จิตใจไม่หมองมัว หรืออีกนัยหนึ่งก็เพื่อระลึกถึงการกระทำอันเป็นบาปที่ทำมาตลอดเข้าพรรษา มีตำนานเล่าสืบกันมาว่า ในสมัยพุทธกาล ในช่วงที่พระภิกษุสงฆ์จะเข้าปริวาสกรรม มีพระสงฆ์รูปหนึ่ง ล่องเรือไปตามแม่น้ำคงคา ได้เอามือไปจับใบตะไคร่น้ำขาดเพียงเล็กน้อย การทำลายชีวิตในครั้งนั้นเข้าใจว่าเป็นเพียงบาปเล็กน้อย เป็นอาบัติอย่างเบา จึงไม่แสดงอาบัติ แต่เหตุการณ์ในครั้งนั้นก็ยังคงค้างคาอยู่ในใจของภิกษุรูปนั้นอยู่เสมอตลอดระยะเวลา ในช่วงเวลาที่ปฏิบัติธรรมในป่าและคงอยู่เป็นเวลานาน แต่เมื่ออยากแสดงอาบัติในการทำใบตะไคร่น้ำขาดในครั้งนั้นก็ไม่มีภิกษุรูปใด รับฟัง เมื่อภิกษุรูปนี้ได้มรณภาพลง บาปกรรมก็ยังติดตัวไปยังภพใหม่ด้วย จะเห็นได้ว่าแท้ที่จริงแล้วช่วงระยะเวลาการเข้ากรรมของพระสงฆ์นั้น เป็น

<sup>๔</sup>อุตม บัวศรี, กวีนิพนธ์อีสานอีสานสองคลองสิบสี่, (ขอนแก่น : โรงพิมพ์พระธรรมจันต์, ๒๕๔๐),

ช่วงที่ท่านแสดงซึ่งอาบัติที่เคยกระทำมาและยอมรับในการทำผิดนั้น มิได้บริสุทธิ์กว่ากาลที่ผ่านมา แต่เป็นความศรัทธาของพุทธศาสนิกชน ในปัจจุบัน ชาวอีสานก็ยังให้ความสำคัญกับงานบุญในเดือนอ้ายนี้อยู่แม้จะมีจำนวนลดน้อยลงบ้างตามกาลเวลา พิธีกรรม ที่ทำส่วนใหญ่ก็จะทำขึ้นเพื่อให้คนในชุมชนได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันสร้างความ สัมภักดีสามัคคีและหล่อหลอมให้เป็นคนรู้จัก สัมมาการะเคารพผู้อาวุโสในชุมชน รู้จักการแยกแยะรู้จักการให้อภัยแก่กัน ก็คือให้คนในชุมชนอยู่ด้วยกันอย่างมีคุณธรรมไม่โลภ โกรธ หลง ต่างคนต่างพึ่งพาอาศัยกัน ไม่ถือชั้นวรรณะ และ เป็นการ สืบทอดศิลปะขนบธรรมเนียมประเพณีต่างให้สังคมเกิดความเป็นสุขนั่นคือ จุดประสงค์ที่ยิ่งใหญ่ ของประเพณีพิธีกรรมของชาวอีสาน ซึ่งเป็นความสำคัญและงดงามมากในอดีตกาล

อีสานมีการนับถือประเพณีอย่างเคร่งครัดมาแต่ครั้งโบราณ และเป็นประเพณีของท้องถิ่นสืบมาหลายร้อยปี เรื่องฮิดสิบสองกองสิบสี่ เป็นเรื่องทางศาสนา จึงน่าจะนับถือกันมาตั้งแต่ครั้งวัฒนธรรมอินเดียเข้าสู่บริเวณนี้แล้ว<sup>๕</sup> เรียกกันสั้น ๆ ว่า ฮิด-กอง หรือถ้าจะเรียกให้เป็นแบบชาวบ้านแท้ก็ว่า " เปิงบ้านเปิงเมือง" เรื่องฮิดสิบสองกองสิบสี่นี้ มีผู้สูงอายุหลายท่านกล่าวไว้คล้าย ๆ กัน จะต่างบ้างก็เพียงเล็กน้อย ทั้งนี้เพราะครั้งโบราณด้านหนังสือยังไม่เจริญ อาศัยการบอกเล่า จดจำกันมาเป็นส่วนใหญ่ที่เขียนไว้นั้นเป็นส่วนน้อย ฮิดสิบสองกองสิบสี่ สมัยแต่ก่อนเป็นธรรมเนียมของคนล้านช้าง ซึ่งก็รวมเอาทั้งประเทศลาวและคนอีสานนั่นเอง เข้าใจว่าแต่เดิมคงจะถือว่าเป็นกฎหมายของชุมชนก็ได้ หรือเขาเรียกสมัยนี้ว่ากฎสังคม นั่นเอง แต่ปัจจุบันไม่ได้พบว่าเป็นกฎหมาย แต่ยังมีกรปฏิบัติกันอยู่ทั่วไปในอีสาน จึงกล่าวได้ว่าวิถีชีวิตของคนอีสานได้บันทึกไว้ในฮิดสิบสองกองสิบสี่<sup>๖</sup> ฮิดสิบสอง หมายถึง การกำหนดของชุมชนให้มีการร่วมกันทำ บุญตามความเชื่อพื้นฐานในเรื่องของศรัทธาในพระพุทธศาสนา และความเชื่อทางด้านสิ่งที่เหนือธรรมชาติ ภูตผี เทวาอารักษ์ผีบรรพบุรุษ โดยจะนำองค์ประกอบทางด้านวิถีชีวิต และสภาพแวดล้อมและสภาพอากาศของพื้นที่ ผสมเข้ากันอย่างกลมกลืนจนเกิดเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ในการกำหนดกิจกรรมของการทำบุญที่จะมีขึ้นในแต่ละเดือนตลอดทั้งปี และเนื่องจากคนในชุมชนเป็นผู้กำหนดให้เป็นจารีต หรือสิ่งที่พึงถือปฏิบัติ ทำให้ประเพณีเหล่านี้ได้รับการประพฤติปฏิบัติสืบทอด ทั้งยังได้มีการบอกกล่าว จากรุ่นสู่รุ่นเพื่อเป็นการรักษากฎของชุมชน และเพื่อป้องกันการได้รับ บทลงโทษจากการละเมิดกฎปฏิบัติของคนในชุมชนซึ่งบทลงโทษของผู้ที่กระทำผิดจารีตประเพณี

<sup>๕</sup> สิริวัฒน์ คำวันสา, อีสานคดี เนื่องในงานการละเล่นพื้นบ้าน, คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร ๒๕๒๑, หน้า ๑.

<sup>๖</sup> สถาบันวิทยุกระจายเสียงพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, สารธรรมชุดมรดกอีสาน, เล่มที่ ๑ ฮิดสิบสองกองสิบสี่และพุทธทำนาย, (ขอนแก่น : คลังนานาวิทยา , ๒๕๔๕), หน้า ๓๕.

ของสังคม อาจจะหมายถึงการได้รับการปฏิบัติในการคบค้าสมาคม การยอมรับ หรือการให้ความช่วยเหลือจากคนในชุมชน เพราะการประพฤติตามจารีตสิบสองเดือนของชาวไทยอีสานนั้น ถือเป็นการเสียสละผลประโยชน์ส่วนตัว ทั้งในด้านแรงงาน หรือด้านทุนทรัพย์เพื่อส่วนรวม อีกทั้งยังเป็นการเสียสละเวลาจากการประกอบอาชีพมาร่วมสนุกในการทำกิจกรรม ต่าง ๆ และประกอบพิธีกรรม ของการทำบุญในแต่ละเดือน รวมถึงการพบปะสังสรรค์ ปรีกษาหาหรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน สร้างความสามัคคี ความเข้มแข็งให้กับชุมชน และยังเป็นการปลูกฝังแนวความคิดของคนในชุมชนให้เป็นไปในทางเดียวกัน ดังนั้นการละเมิดการปฏิบัติตามจารีตประเพณีดังกล่าวจึงหมายถึงการปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ การเป็นส่วนหนึ่งของคนในชุมชน การร่วมแรงร่วมใจกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน และการมีแนวความคิด ความเห็น ความเชื่อ หรือศรัทธาในแนวทางเดียวกับคนในชุมชน ดังนั้นจึงได้มีการกำหนดบทลงโทษจากการละเมิดจารีตประเพณีของชุมชน

#### **บทสัมภาษณ์การอยู่ปริวาสกรรมกับการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย)**

**พระสมหมาย ปริปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปริวาสกรรมกับการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย) ช่วยกันอนุรักษ์ประเพณีเดือนอ้ายหรือบุญอยู่กรรมไว้ให้กับพระสงฆ์ที่บวชใหม่ได้ศึกษาเรียนรู้ในเรื่องเกี่ยวประเพณีทั้งสิบสองเดือน<sup>๙๙</sup>

**พระวรวุฒิ อธิปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปริวาสกรรมกับการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย) พระสงฆ์ที่อยู่ปริวาสกรรมก็ถือว่าเป็นการช่วยอนุรักษ์ประเพณีไปด้วย<sup>๑๐๐</sup>

**พระส้าง ธรรมกรกิจโต** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปริวาสกรรมกับการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย) ช่วยกันอนุรักษ์ประเพณีบุญเดือนอ้าย(ปริวาสกรรม)ได้คงอยู่สืบต่อไป<sup>๑๐๑</sup>

**พระมาวิน จันทมโม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปริวาสกรรมกับการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย) การจัดงานปริวาส คือว่า เป็นการอนุรักษ์ประเพณีไว้สืบทอดต่อไป<sup>๑๐๒</sup>

<sup>๙๙</sup> สัมภาษณ์ พระสมหมาย ปริปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๐๐</sup> สัมภาษณ์ พระวรวุฒิ อธิปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๐๑</sup> สัมภาษณ์ พระส้าง ธรรมกรกิจโต, วัดราชกาญจนา จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๐๒</sup> สัมภาษณ์ พระมาวิน จันทมโม, วัดสันตยารมย์ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

**พระชำนาญ ชاکโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปรีวาสกรรมกับการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย) ถือเป็นประเพณีที่ต้องอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นแบบอย่างให้พระและญาติโยมรุ่นหลังได้รับต่อ ๆ กันไป<sup>๕๕</sup>

**พระสมศักดิ์ ยสินธโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปรีวาสกรรมกับการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย) ชาวบ้านจะได้มีโอกาสฟังเทศน์ นั่งสมาธิปฏิบัติธรรม และได้ทำบุญไปด้วย เพราะการจัดงานปรีวาสจะจัดครั้งเดียวหรือ ๒ ครั้งเป็นอย่างมาก<sup>๕๖</sup>

**พระณัฐพล สุขุม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปรีวาสกรรมกับการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย) ปรีวาสกรรมเป็นประเพณีหนึ่งในฮีตสิบสองคองสิบสี่โบราณที่ชาวอีสานยังมีให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน<sup>๕๗</sup>

**พระประเสริฐ กุสโล** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปรีวาสกรรมกับการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย) ประเพณีทั้งสองอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างชัดเจนระหว่างพระสงฆ์กับชาวพุทธเช่นปรีวาสกรรมประเพณีฮีตสิบสอง<sup>๕๘</sup>

**พระสุทธภัทร ฐานวิโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปรีวาสกรรมกับการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย) การอยู่ปรีวาสกรรมเป็นสงฆกรรม สงฆ์ที่มีมาตั้งแต่ในสมัยพุทธกาลซึ่งบรรพบุรุษได้เห็นความสำคัญในจุดนี้ เพื่อที่จะให้ญาติโยมหรือญาติพี่น้องของตนได้มีส่วนร่วมในการทำบุญให้ครบแต่เดือนเลยได้ให้มีฮีตสิบสองคองสิบสี่มาจนถึงปัจจุบันคนรุ่นหลังก็ได้มีการศึกษาเกี่ยวประเพณีมากขึ้น<sup>๕๙</sup>

**พระอิทธิวุฒิ โรจนธมโม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปรีวาสกรรมกับการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย) งานปรีวาสกรรมประเพณีหนึ่งการอนุรักษ์และจัดต่อเนื่องเป็นการ

<sup>๕๕</sup> สัมภาษณ์ พระชำนาญ ชاکโร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๖</sup> สัมภาษณ์ พระสมศักดิ์ ยสินธโร , ที่พักสงฆ์หนองท่ม จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๗</sup> สัมภาษณ์ พระณัฐพล สุขุม, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๘</sup> สัมภาษณ์พระประเสริฐ กุสโล, วัดป่าโยธาประสิทธิ์, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๙</sup> สัมภาษณ์ พระสุทธภัทร ฐานวิโร, วัดป่าสันติธรรม จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

อนุรักษเพื่อให้สงฆ์อยู่ปริวาสกรรมเป็นประเพณีหนึ่ง ควรอนุรักษและจัดต่อเนื่องเป็นการอนุรักษ เพื่อให้พระสงฆ์ ได้พิจารณาออกจากอาบัติสังฆาทิเสส<sup>๒๐</sup>

**พระประสิทธิ์ ดิغبญโญ** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปริวาสกรรมกับการอนุรักษ ประเพณีอิติสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย) การอยู่ปริวาสกรรมเป็นสงฆกรรม สงฆ์ที่มีมาตั้งแต่ใน สมัยพุทธกาลซึ่งบรรพบุรุษได้เห็นความสำคัญในจุดนี้ เพื่อที่จะให้ญาติโยมหรือญาติพี่น้องของตน ได้มีส่วนร่วมในการทำบุญให้ครบแต่เดือนเลยได้ให้มีอิติสิบสองคองสิบสี่มาจนถึงปัจจุบันคนรุ่น หลังก็ได้มีการศึกษาเกี่ยวประเพณีมากขึ้น<sup>๒๑</sup>

**พระอานันท์ ฐฐจิตฺโต** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปริวาสกรรมกับการอนุรักษประเพณีอิติสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย) การอยู่ปริวาสกรรมเพื่อให้ประเพณีนี้ให้ประสงฆ์มีความสามัคคีกัน ได้ปฏิบัติตนปฏิบัติธรรมเป็นการอนุรักษประเพณีไปด้วย<sup>๒๒</sup>

**นายอภิเชษ ยงยัน (ก้านัน)** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปริวาสกรรมกับการอนุรักษ ประเพณีอิติสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย) ทุกประเพณีอิติสิบสองคองสิบสี่ มีความสำคัญทุกอย่าง เพราะการปฏิบัติรับต่อกันมา ตั้งแต่โบราณจนถึงสมัยปัจจุบัน<sup>๒๓</sup>

**นายนรินทร์ ยะสะกะ** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปริวาสกรรมกับการอนุรักษประเพณีอิติสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย) ต้องอนุรักษไว้เพราะงานปริวาสกรรมถือว่าเป็นการให้พระสงฆ์ เข้ากรรมกลับตัวใหม่รวมทั้งได้ฟังธรรม ปฏิบัติธรรมฟังเทศ ครูบาอาจารย์ผู้มีความรู้ได้เจริญสมาธิไปในตัว<sup>๒๔</sup>

---

<sup>๒๐</sup> สัมภาษณ์ พระอิทธิวุฒิ โรจนธมฺโม, วัดเหล่าชวนชม, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๑</sup> สัมภาษณ์ พระประสิทธิ์ ดิغبญโญ, วัดโนนสว่างนาราม จ.สกลนคร , ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๒</sup> สัมภาษณ์ พระอานันท์ ฐฐจิตฺโต, วัดโคกกรุ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๓</sup> สัมภาษณ์ นายอภิเชษ ยงยัน (ก้านัน), ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๔</sup> สัมภาษณ์ นายนรินทร์ ยะสะกะ (อ.บ.ต.), บ้านหนองย่าง , ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

นายกัณณะ พลหาร ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปรีวาสกรรมกับการอนุรักษประเพณีสีตลีสอง กองลีสี่ (เดือนอ้าย) การอยู่ปรีวาสกรรมเป็นการอนุรักษ ประเพณีเดือนอ้ายถือว่าช่วยกันอนุรักษประเพณี<sup>๒๕</sup>

นายเอแลนด์ บางสิริ ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปรีวาสกรรมกับการอนุรักษประเพณีสีตลีสอง กองลีสี่ (เดือนอ้าย) เป็นการอนุรักษไว้ซึ่งธรรมเนียมประเพณีที่ทำมาตั้งแต่สมัยโบราณที่ติงามไว้<sup>๒๖</sup>

นายมานพ พรโสภา ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปรีวาสกรรมกับการอนุรักษประเพณีสีตลีสอง กองลีสี่ (เดือนอ้าย) พระสงฆ์ที่อยู่ปรีวาสกรรมถือว่าเป็นผู้ช่วยรักษาประเพณี<sup>๒๗</sup>

แม่เฮย ขงยัน ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปรีวาสกรรมกับการอนุรักษประเพณีสีตลีสอง กองลีสี่ (เดือนอ้าย) ถือเป็นประเพณีที่ต้องอนุรักษไว้เพื่อเป็นแบบอย่างให้พระและญาติโยมรุ่นหลังได้รับต่อ ๆ กันไป<sup>๒๘</sup>

แม่โ้วว มหาวงศ์ ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปรีวาสกรรมกับการอนุรักษประเพณีสีตลีสอง กองลีสี่ (เดือนอ้าย) ชาวบ้านจะได้มีโอกาสฟังเทศน์ นั่งสมาธิปฏิบัติธรรม และได้ทำบุญไปด้วย เพราะการจัดงานจะจัดครั้งเดียว<sup>๒๙</sup>

แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์ ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปรีวาสกรรมกับการอนุรักษประเพณีสีตลีสอง กองลีสี่ (เดือนอ้าย) บุญเดือนอ้ายนี้ช่วยให้พระดำรงอยู่ซึ่งในศาสนา ทำให้ศาสนาได้อายุยืนยาวไปอีก<sup>๓๐</sup>

---

<sup>๒๕</sup> สัมภาษณ์ นายกัณณะ พลหาร, ตำบลหนองย่างจีน, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๖</sup> สัมภาษณ์ นายเอแลนด์ บางสิริ, ตำบลหนองย่างจีน, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๗</sup> สัมภาษณ์ นายมานพ พรโสภา, ตำบลหนองย่างจีน, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๘</sup> สัมภาษณ์ แม่เฮย ขงยัน บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๙</sup> สัมภาษณ์ แม่โ้วว มหาวงศ์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

สัมภาษณ์ นางน้ำฝน เรทนู, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๐</sup> สัมภาษณ์ แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปริวาสกรรมกับการอนุรักษประเพณีศีลสิบสอง กองสิบสี่ (เดือนอ้าย) พระสงฆ์ต้องอยู่ปริวาสกรรมที่มีมาแต่ในสมัยพุทธกาล ซึ่งบรรพบุรุษที่ได้จัดงานบุญแต่ละเดือนเพื่อที่จะให้คนพากันไปเข้าวัดจึงได้มีบุญอยู่ปริวาสขึ้น<sup>๓๑</sup>

นางน้ำฝน เรทนู ให้สัมภาษณ์ เรื่องการอยู่ปริวาสกรรมกับการอนุรักษประเพณีศีลสิบสอง กองสิบสี่ (เดือนอ้าย) อยู่ปริวาสกรรมที่มีมาแต่ในสมัยพุทธกาล แต่ทุกวันนี้นำมาประยุกต์ให้เข้ากับศีลโบราณ<sup>๓๒</sup>

### สรุปบทสัมภาษณ์หัวข้อเรื่องการอยู่ปริวาสกรรมกับการอนุรักษประเพณีศีลสิบสอง (เดือนอ้าย)

**พระภิกษุ :** อนุรักษประเพณีเดือนอ้ายหรือบุญอยู่ปริวาสกรรมไว้ให้กับพระสงฆ์ที่บวชใหม่ได้ศึกษาเรียนรู้ในเรื่องเกี่ยวประเพณีทั้งสิบสองเดือน และพระสงฆ์ที่อยู่ปริวาสกรรมก็คือว่าเป็นการช่วยอนุรักษประเพณีไป การจัดงานปริวาส คือว่า เป็นการช่วยกันอนุรักษประเพณีบุญเดือนอ้าย (ปริวาสกรรม) ที่ต้องอนุรักษไว้เพื่อเป็นแบบอย่างให้พระและญาติโยมรุ่นหลังได้รับต่อ ๆ กันไป ชาวบ้านจะได้มีโอกาสฟังเทศน์ นั่งสมาธิปฏิบัติธรรม และได้ทำบุญไปด้วย เพราะการจัดงานปริวาสจะจัดครั้งเดียวหรือ ๒ ครั้งเป็นอย่างมาก ดังนั้นปริวาสกรรมจึงเป็นประเพณีหนึ่งในศีลสิบสองกองสิบสี่โบราณที่ชาวอีสานยังมีให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน

**อุบาสก :** ชาวบ้านจะได้มีการโอกาสฟังเทศน์ นั่งสมาธิปฏิบัติธรรม และได้ทำบุญไปด้วย เพราะการจัดงานปริวาสจะจัดครั้งเดียว ปริวาสกรรมเป็นประเพณีหนึ่งในศีลสิบสองกองสิบสี่โบราณที่ชาวอีสานยังมีให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประเพณีทั้งสองอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกันอย่างชัดเจนระหว่างพระสงฆ์กับชาวพุทธ เช่น ปริวาสกรรมประเพณีศีลสิบสอง การอยู่ปริวาสกรรมเป็นสงฆกรรม สงฆ์ที่มีมาตั้งแต่ในสมัยพุทธกาลซึ่งบรรพบุรุษได้เห็นความสำคัญในจุดนี้ เพื่อที่จะให้ญาติโยมหรือญาติพี่น้องของตนได้มีส่วนร่วมในการทำบุญให้ครบแต่เดือนเลยได้ให้มีศีลสิบสองกองสิบสี่มาจนถึงปัจจุบันคนรุ่นหลังก็ได้มีการศึกษาเกี่ยวประเพณีมากขึ้น อีกทั้งงานปริวาสกรรมประเพณีหนึ่งการอนุรักษและจัดต่อเนื่องเป็นการอนุรักษ เพื่อให้สงฆ์ได้ศึกษางานปริวาสกรรมเป็นประเพณีหนึ่ง ควรอนุรักษและจัดต่อเนื่องเป็นการอนุรักษเพื่อให้พระสงฆ์ ได้พิจารณาออกจาก

<sup>๓๑</sup> สัมภาษณ์ แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๒</sup> สัมภาษณ์ นางน้ำฝน เรทนู, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

อภิตสังฆาภิเสกการอยู่ปริวาสกรรมเป็นสงฆกรรม สงฆ์ที่มีมาตั้งแต่ในสมัยพุทธกาลซึ่งบรรพบุรุษได้เห็นความสำคัญในจุดนี้ เพื่อที่จะให้ญาติโยมหรือญาติพี่น้องของตนได้มีส่วนร่วมในการทำบุญให้ครบแต่เดือนเลยได้ให้มีอิตติบสองกองสิบสี่มาจนถึงปัจจุบันคนรุ่นหลังก็ได้มีการศึกษาเกี่ยวประเพณีมากขึ้น

**อุบาสิกา :** ทุกประเพณีอิตติบสองกองสิบสี่ มีความสำคัญทุกอย่างเพราะการปฏิบัติรับต่อกันมา ตั้งแต่โบราณจนถึงสมัยปัจจุบัน และต้องอนุรักษ์ไว้เพราะงานปริวาสกรรมถือว่าเป็นการให้พระสงฆ์ เข้ากรรมกลับตัวใหม่รวมทั้งได้ฟังธรรม ปฏิบัติธรรมฟังเทศน์ ครูบาอาจารย์ผู้มีความรู้ ได้เจริญสมาธิไปในตัว ดังนั้นการอยู่ปริวาสกรรมจึงเป็นการอนุรักษ์ ประเพณีเดือนอ้ายถือว่าเป็นช่วยกันอนุรักษ์ประเพณีธำรงค์ไว้ซึ่งธรรมเนียมประเพณีที่ทำมาตั้งแต่สมัยโบราณที่ดึกดำบรรพ์ เป็นประเพณีที่ต้องอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นแบบอย่างให้พระและญาติโยมรุ่นหลังได้รับต่อ ๆ กันไป เพื่อให้ชาวบ้านจะได้มีการ โอกาสฟังเทศน์ นั่งสมาธิปฏิบัติธรรม และได้ทำบุญไปด้วย ซึ่งบุญเดือนอ้ายนี้ช่วยให้พระดำรงอยู่ซึ่งในศาสนา ทำให้ศาสนาได้มีอายุยืนยาวไปอีก โดยที่พระสงฆ์ต้องอยู่ปริวาสกรรมที่มีมาแต่ในสมัยพุทธกาล ซึ่งบรรพบุรุษที่ได้จัดงานบุญแต่ละเดือนเพื่อที่จะให้คนพากันไปเข้าวัดจึงได้มีบุญอยู่ปริวาสขึ้น

#### ๔.๓.๑ องค์ประกอบแห่งความสำเร็จของการอยู่ปริวาสกรรมของวัดสระพังทอง

กระบวนการบริหารจัดการที่มุ่งไปสู่องค์ประกอบแห่งความสำเร็จในการจัดปริวาสกรรมของวัดสระพังทองสามารถแบ่งออกได้หลายทาง เช่น ทางโครงสร้าง ทางหน้าที่ การจัดการอย่างเป็นระบบ และทางปฏิบัติ อีกทั้งพระสงฆ์ยังเป็นผู้นำศาสนาและสังคมในชุมชนด้วย ดังนั้นพระสงฆ์จึงใกล้ชิดกับชาวบ้าน พร้อมทั้งยังเป็นผู้นำในด้านการพัฒนาสังคม การประกอบอาชีพและการศึกษา โดยเฉพาะของชุมชนต่างจังหวัด ขณะเดียวกันท่านก็ยังประพฤติเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธเจ้า วัดสระพังทองก็เช่นเดียวกันได้ประพฤติปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยอย่างเช่นกรณีการจัดอยู่ปริวาสกรรมของวัดสระพังทองประสบความสำเร็จๆ สามารถแยกออกได้ ๒ ด้านด้วยกันคือ

##### ๑) ด้านองค์ประกอบภายนอก

จัดปริวาสกรรมมีแรงจูงใจในการจัดงานได้ต่อเนื่อง คือ แรงผลักดันจากบุคลากร แรงกระตุ้นในการจัดงานที่เกิดจากความต้องการ โดยจะได้รับการตอบสนองต่อการจัดงานในวัดสระพังทองมีและอุบาสก อุบาสิกา ได้ให้ความร่วมมือที่ทำให้การจัดได้ประสบความสำเร็จด้วยตลอดมา ทำให้มีการจัดงานปริวาสกรรมได้อย่างต่อเนื่องทุกปีจนกลายเป็นประเพณีในชุมชน ตำบลหนองย่างขึ้น ปัจจุบันได้มีการการอนุรักษ์ประเพณีอย่างต่อเนื่อง

**องค์ประกอบด้านบุคคล** คือ บุคคลเป็นบุคลากรที่สำคัญเป็นอย่างมากเพราะเป็นผู้ให้การสนับสนุนทางด้านองค์ประกอบในการจัดการอยู่ปริวาสกรรม ทั้งเป็นผู้ประสานงานในการดำเนินกิจการต่าง ๆ จัดเตรียมสถานที่ สิ่งของ วัตถุดิบ และจะเป็นผู้ขับเคลื่อนระบบงานที่จัดขึ้น โดยดำเนินงานไปตามแผนที่ทางวัดจัดไว้เป็นต้น

**องค์ประกอบด้านสถานที่** การอยู่ปริวาสกรรม การปรับเปลี่ยนสถานที่ให้มีความน่าอยู่ในวันจัดงานบุญปริวาสกรรมให้มีภูมิทัศน์ดี และน่าอยู่อาศัยต่อการจัดงานปริวาสกรรม ซึ่งในการพัฒนาสถานที่ จำเป็นต้องทำให้เป็นสถานที่ร่มรื่น เพราะสถานที่ถือว่าเป็นจุดเด่นและจุดด้อยสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก จะเป็นองค์ประกอบเกื้อหนุนให้ประสบความสำเร็จได้ไม่แพ้องค์ประกอบอื่นๆ เช่นกัน

**องค์ประกอบด้านสื่อมวลชน** (mass media) เป็นสื่อที่สามารถกระจายข้อมูลข่าวสารจากบุคคลหนึ่งหรือจากสถานที่หนึ่ง ไปยังมวลชนจำนวนมากโดยเฉพาะประชาชนทั่วประเทศ ในเวลาอันรวดเร็ว ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ฯลฯ ชื่อพื้นที่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร อย่างไรก็ตามองค์กรสามารถใช้สื่อมวลชนแบบให้เปล่าได้ หากองค์กรนั้นมีเรื่องราวที่น่าสนใจแก่การเผยแพร่ หรือบังคับโดยข้อกฎหมาย จากสื่อสารมวลชนนี้ก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การการอยู่ปริวาสกรรมประสบความสำเร็จได้

## ๒) องค์ประกอบภายใน กฎระเบียบ ข้อวัตรปฏิบัติ

๑. ต้องมีหนังสือสุทธิ หรือใบรับรองจากเจ้าอาวาสผู้ปกครอง ยื่นต่อกองทะเบียนเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและมอบให้ กองทะเบียนเก็บไว้เป็นหลักฐาน (คืนให้วันเดินทางกลับ)

๒. เคารพเชื่อฟังพระเจ้าหน้าที (อาจารย์กรรม) ที่สงฆ์สมมติเพื่อทำการสงฆ์ ถ้าเธอทำโดยชอบ

๓. ไม่คล้องลูกปะคำ หรือเครื่องรางของขลังใดใด ในเวลาปฏิบัติธรรม

๔. ห้ามสูบบุหรี่ในที่ประชุม เขตปลอดบุหรี่ ห้องน้ำ ห้องสุขา ตามถนนหนทางโดยเด็ดขาด

๕. ห้ามจับกลุ่มสวดพระ ดูพระเครื่อง อันเป็นไปเพื่อความคลุกคลีด้วยหมู่คณะ

๖. ห้ามเปิดวิทยุเทป รบกวนการปฏิบัติธรรมของผู้อื่น

๗. ตรงต่อเวลาการปฏิบัติกิจกรรม ตามเวลาที่ทางวัดกำหนดโดยเคร่งครัด

๘. การสมาทานวัตร บอกวัตร ให้ว่าพร้อมกันตามผู้นำในเวลาที่กำหนด

๙. ห้ามจับกลุ่มพูดคุยกันในเรื่องที่ไม่เป็นธรรมวินัยและเมื่อละเมิดกฎระเบียบเรียกเตือนเพียง ๒ ครั้ง หากยังไม่ละความประพฤตินั้นจำเป็นต้องนิมนต์ออกจากวัด

เคารพกฎระเบียบยิทธธรรมวินัย เป็นทางเดินของชีวิตประจำวันตลอดไป

### กฎระเบียบ และ ข้อวัตรปฏิบัติ ของอุบาสก-อุบาสิกา เมื่ออยู่ในวัด

๑. สาธุชนชาย - หญิงควรแต่งกายด้วยเสื้อผ้าชุดขาวบริสุทธิ์ หรือชุดที่สมควร
๒. สมาทานศีล ๕ หรือศีล ๘ ให้ไพเราะอย่างทั่วหน้า
๓. ไม่เสพของมีนเมาทุกอย่าง ระหว่างเข้าวัดหรือขณะอยู่ปฏิบัติธรรม
๔. พูดน้อย ไม่เสียงดังก่อความรำคาญให้แก่ผู้อื่นที่อยู่ใกล้เคียง
๕. เก็บของใช้ต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยภายในที่อยู่ของตน
๖. รักษาความสะอาดห้องนอน ห้องน้ำ ให้สะอาดสวยงาม
๗. ขณะเดินไปมา ควรระวังอย่าวิ่ง อันเป็นเหตุให้ขาดความสำรวมทางกาย
๘. เปิด ปิด ประตูหน้าต่างให้เบา ๆ อย่าใช้เสียงดัง
๙. รับประทานอาหาร ห้ามพูดคุยกัน ควรสงบเรียบร้อย
๑๐. ภาชนะที่ใช้ เมื่อเสร็จธุระ ควรเก็บไว้ที่เดิม
๑๑. ถ้าอยู่เฉพาะกรด หรือที่อยู่ของตน ห้ามร้องตะโกนต่อเพื่อน
๑๒. ควรเร่งทำธุระต่าง ๆ ให้เรียบร้อยก่อนออกปฏิบัติธรรมและพร้อมเพรียง กันก่อนเวลาทุกครั้ง
๑๓. ทำตามกฎระเบียบของทางวัด เคารพธรรมเกรงวินัยไม่ควรล่วงเกิน จะเป็นสิ่งที่ดียเยี่ยม
๑๔. ชายหญิงทุกคน จงให้ความรู้เคารพซึ่งกันและกัน ไม่ควรดูหมิ่นน้ำใจกัน ขณะมาอยู่วัด มาอบรมปฏิบัติธรรมอยู่
๑๕. ควรเคารพบูชาเทิดทูน ครูอาจารย์ สถานที่ ธรรมะอย่างสมบูรณ์ ด้วยกาย วาจาใจ ตลอดชีวิตนี้จะไม่ทำให้ใครหนักใจ เพราะความประพฤติดของตนเอง<sup>๓๓</sup>

### ระเบียบมารยาทของผู้ที่อยู่วิชากรรม

การอยู่วิชากรรมของวัดสระพังทอง พระผู้สวดในการขอปริวาส มานัตต์ อัพภาน ต้องออกเสียงอย่างถูกต้องตามอักขร อักษร พยัญชนะ อย่างถูกต้องเพื่อไม่ให้เกิดการสวดวิบัติ และการปฏิบัติตามวัตร ๙๔ ข้อสำหรับพระผู้อยู่วิชากรรมโดยเฉพาะการเข้าออกนอกบริเวณวัดสระพังทองหนองอ่างศิ้น ไม่ว่าพระอาจารย์กรรมหรือพระลูกกรรมก็ตามควรบอกกับเจ้าอาวาสหรือเจ้าหน้าที่คุมงานก่อน ในส่วนจรรยาบรรณ กายอ่อนน้อม ไม่กระโดดโลดเต้น แข็งกระด้าง ควรสำรวมระมัดระวังกิริยาของตน ให้มีความสง่างามน่าเคารพนับถือ ทุกอิริยาบถน้อยใหญ่ วาจาใน

<sup>๓๓</sup> เอกสารของวัดสระพังทอง ตำบลหนองอ่างศิ้น อำเภอรามัญ จันทบุรี พ.ศ.๒๕๕๕.

การพูด ควรสงบเคารพสถานที่ของวัดสระพังทองหนองอ่างขุ่น พระภิกษุสามเณรและอุบาสก อุบาสิกา ไม่ควรใช้เสียงดังในที่ต่าง ๆ หรือลานธรรม ในที่พักและนอกที่พัก การพูดจาให้สุภาพ จิต มีใจอ่อนโยน นอบน้อม ควรเคารพเชื่อฟังพระอาจารย์กรรม เมตตากันพร้อมอภัยเสมอ การบริโภคน้ำ ควรงดการพูดจา บริโภคด้วยความสงบ ตำรวม ยืน เดิน นั่ง นอน ด้วยวิปัสสนา อย่างมีสติ

#### ๔.๓.๒ องค์ประกอบของการอนุรักษ์ประเพณีกับการอยู่ปฐมาวาสกรรม

ประเพณี เป็นเรื่องของความประพฤติของกลุ่มชน ยึดถือเป็นแบบแผนสืบต่อกันมานาน ถ้าใครประพฤติผิด แบบถือเป็นการผิดประเพณี เป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติอีกอย่างโดยเนื้อหาสาระแล้ว ประเพณี กับ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กลุ่มชนในสังคมร่วมกันสร้างขึ้น แต่ประเพณีเป็นวัฒนธรรมที่มีเงื่อนไขที่ค่อนข้าง ชัดเจน กล่าวคือ เป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นเป็นมรดกคนรุ่นหลังจะต้องรับไว้ และปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปรวมทั้งมีการเผยแพร่แก่คนในสังคมอื่น ๆ ด้วย มีลักษณะต่อไปนี้

๑. การค้นคว้าวิจัย ควรศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมาวาสกรรมในด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่น จังหวัด ภูมิภาค และประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิปัญญาที่เป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่น มุ่งศึกษาให้รู้ความเป็นมาในอดีต และสภาพการณ์ในปัจจุบัน

๒. การอนุรักษ์ โดยการปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าแก่นสาระและความสำคัญของ ประเพณีปฐมาวาสกรรม ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ สร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่นนั้น ๆ ที่จะต้องร่วมกันอนุรักษ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อแสดงสภาพชีวิตและความเป็นมาของชุมชน อันจะสร้างความรู้และความภูมิใจในชุมชนท้องถิ่นด้วย

๓. การฟื้นฟู โดยการเลือกสรรภูมิปัญญากำลึงสูญหาย หรือที่สูญหายไปแล้วมาทำให้มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น โดยเฉพาะพื้นฐานทางจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยม

๔. การพัฒนา ควรริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยใช้ประเพณีเป็นพื้นฐานในการรวมกลุ่มการพัฒนาตลอดจนการป้องกันและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๕. การถ่ายทอด โดยการประเพณีที่ผ่านมามีเอกลักษณ์อันโดดเด่นด้วยเหตุและผลอย่างรอบคอบและ รอบด้าน แล้วไปถ่ายทอดให้คนในสังคมได้รับรู้ เกิดความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่า คุณประโยชน์และปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม โดยผ่านสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่าง ๆ

๖. ส่งเสริมกิจกรรม โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายการสืบสานและพัฒนาประเพณีของ ชุมชนต่าง ๆ เพื่อจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง

๗. การเผยแพร่แลกเปลี่ยน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนประเพณีและ วัฒนธรรมอย่างกว้างขวาง โดยให้มีการเผยแพร่ประเพณีอยู่ปรีวาสกรรมต่าง ๆ ด้วยสื่อและวิธีการต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง รวมทั้งกับประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก

๘. การเสริมสร้างปราชญ์ท้องถิ่น โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของชาวบ้าน ผู้ดำเนินงานให้มีโอกาสแสดงศักยภาพด้านภูมิปัญญา ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่มีการยกย่องประกาศเกียรติคุณในลักษณะต่าง ๆ พร้อมทั้งการส่งเสริมขนบประเพณีวัฒนธรรมอนุรักษ์ได้มีองค์ประกอบออกมี ๔ ด้านดังนี้

#### บทสัมภาษณ์องค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปรีวาสกรรม

**พระสมหมาย ปริปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปรีวาสกรรม องค์ประกอบการจัดงานปรีวาสส่วนประเพณีงานอยู่ปรีวาสกรรมเช่น สถานที่ การประชาสัมพันธ์ อาหารเพียงพอต่อผู้มาร่วมงานหรือไม่<sup>๓๔</sup>

**พระวรวิทย์ อธิปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปรีวาสกรรมการจัดงานปรีวาสกรรมต้องมีความชัดเจนในการสวดขอปรีวาส ขอมานัตต์ และ ขออภัยาน ให้ชัดเจนของในเรื่องของการสวด ส่วนสถานที่ต่าง ๆ ก็ให้เตรียมพร้อมทุกอย่าง<sup>๓๕</sup>

**พระส้าง ธรรมฤทธิโต** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปรีวาสกรรมความรู้ในงานปรีวาสกรรมของผู้จัดงานทางวัดและผู้ร่วมงาน<sup>๓๖</sup>

**พระมาวิน จันทมโม** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปรีวาสกรรมการจัดงานต้องมีส่วนช่วยกันทั้งสองฝ่ายพระสงฆ์และญาติโยมช่วยกันจัดงานอนุรักษ์ประเพณี(อยู่ปรีวาสกรรม) เพราะทางวัดจัดสืบต่อกันทุก ๆ ปี<sup>๓๗</sup>

<sup>๓๔</sup> สัมภาษณ์ พระสมหมาย ปริปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๕</sup> สัมภาษณ์ พระวรวิทย์ อธิปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๖</sup> สัมภาษณ์ พระส้าง ธรรมฤทธิโต, วัดราชกาญจนา จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๗</sup> สัมภาษณ์ พระมาวิน จันทมโม, วัดสันตยาภิรมย์ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

**พระชำนาญ ชاکโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปริวาสกรรมการเตรียมสถานที่ให้กับผู้ที่มาร่วมงานทำบุญ มีพระภิกษุสามเณรและอุบาสกอุบาสิกา ที่มาเข้าร่วมปฏิบัติธรรมพระสงฆ์: พระสงฆ์ได้มีการเตรียมสถานที่ให้กับประชาชนที่มาร่วมงานประชาชน: ประชาชนได้เข้าร่วมงานในงานประเพณีที่ทางวัดจัดงานบุญ การศึกษา: ประเพณีที่สืบทอดกันมา ให้กับชุมชนรุ่นหลังได้สืบทอดประเพณี<sup>๓๘</sup>

**พระสมศักดิ์ ยสินธโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปริวาสกรรมชาวบ้านต้องมีจิตใจที่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ต้องเห็นความสำคัญในประเพณีนั้น ๆ ต้องเชื่อว่าทำไปแล้วมีผลได้ผลเสีย<sup>๓๙</sup>

**พระประเสริฐ กุสโล** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปริวาสกรรมพระสงฆ์ พระสงฆ์เป็นการอนุรักษ์ประเพณียึดถือสืบสองกองสืบสี่ ประชาชนมีส่วนร่วมในงานบุญแต่ละเดือน เศรษฐกิจทำให้ชุมชนรอบข้างได้มีการค้าขายของได้ดีขึ้น<sup>๔๐</sup>

**พระประสิทธิ์ ดิถีบุญโญ** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปริวาสกรรม การอนุรักษ์การทำบุญตักบาตร การปฏิบัติธรรมในงานปริวาสกรรม<sup>๔๑</sup>

**นายอภิเชษ ยงยัน (ก้านัน)** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปริวาสกรรมประชาชน : มีส่วนร่วมในงานบุญแต่ละเดือน<sup>๔๒</sup>

**นายณรินทร์ ยะสะกะ** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปริวาสกรรมพระสงฆ์ที่มาร่วมงาน และชาวบ้านต้องช่วยกันอนุรักษ์ประเพณีไว้<sup>๔๓</sup>

<sup>๓๘</sup> สัมภาษณ์ พระชำนาญ ชاکโร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๙</sup> สัมภาษณ์ พระสมศักดิ์ ยสินธโร, ที่พักสงฆ์หนองท่ม จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๔๐</sup> สัมภาษณ์ พระประเสริฐ กุสโล, วัดป่าโยธาประสิทธิ์, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๔๑</sup> สัมภาษณ์ พระประสิทธิ์ ดิถีบุญโญ, วัดโนนสว่างวนาราม จ.สกลนคร, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๔๒</sup> สัมภาษณ์ นายอภิเชษ ยงยัน (ก้านัน), ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๔๓</sup> สัมภาษณ์ นายณรินทร์ ยะสะกะ (อ.บ.ต.), บ้านหนองย่าง, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

นายกัณชนะ พลหาร ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปริวาสกรรม การทำบุญรักษาศีลปฏิบัติธรรมของชาวบ้านร่วมกับพระสงฆ์ที่อยู่ปริวาสกรรมเป็นการอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามไว้วัดที่จัดต้องเข้าใจประเพณีไปอยู่ปริวาสกรรม<sup>๔๔</sup>

นายเอแลนด์ บางสิริ ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปริวาสกรรม การจัดงานปริวาสกรรมชาวบ้านและพระสงฆ์ต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประเพณีโบราณเพื่อรักษา,ประเพณีและสืบทอดพระพุทธศาสนาไปด้วย<sup>๔๕</sup>

นายมานพ พรโสภา ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปริวาสกรรม มีความสำคัญเพราะเกี่ยวข้องกับการที่ชาวบ้านมีความเชื่อถือปฏิบัติกันจนเป็นประเพณีแต่ท้องถิ่นของไทย วัดที่จัดต้องเข้าใจประเพณีไปอยู่ปริวาสกรรม<sup>๔๖</sup>

แม่เฮย ยงยัน ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปริวาสกรรม ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประเพณีโบราณเพื่อรักษาประเพณีและสืบทอดพระพุทธศาสนาไปด้วย ทำให้สังคมรู้อ่อนน้อม รู้จักเคารพผู้ใหญ่<sup>๔๗</sup>

แม่โอวา มหาวงศ์ ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปริวาสกรรม การจัดงาน ต้องมีการแยกจัดสรรการอยู่ปริวาสกรรมให้ชัดเจนพระที่เข้ากรรมต้องเคร่งครัดต้องมีการสำรวม ปฏิบัติตนให้เหมาะสม<sup>๔๘</sup>

แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์ ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปริวาสกรรม บริเวณจัดงาน พระสงฆ์ได้เข้าร่วมงาน ตลอดจนศรัทธาญาติโยมเข้าร่วมงานเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ<sup>๔๙</sup>

---

<sup>๔๔</sup> สัมภาษณ์ นายกัณชนะ พลหาร, ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๔๕</sup> สัมภาษณ์ นายเอแลนด์ บางสิริ, ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๔๖</sup> สัมภาษณ์ นายมานพ พรโสภา, ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๔๗</sup> สัมภาษณ์ แม่เฮย ยงยัน บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๔๘</sup> สัมภาษณ์ แม่โอวา มหาวงศ์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๔๙</sup> สัมภาษณ์ แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่  
ปรีวาสกรรม พระผู้ที่อยู่ปรีวาสกรรม ต้องมีความรู้ในเรื่องปรีวาสอย่างชัดเจน<sup>๕๐</sup>

นางน้ำฝน เรทนองค์ ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปรีวา  
สกรรม ประกอบประเพณีบุญอยู่กรรม เช่น การเตรียมสถานที่ให้พร้อมในการจัดงาน<sup>๕๑</sup>

### สรุปบทสัมภาษณ์หัวข้อเรื่ององค์ประกอบการอนุรักษ์ประเพณีกับอยู่ปรีวาสกรรม

**พระภิกษุ :** ในการจัดงานต้องมีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสถานที่  
อาหาร และพิธีกรรม ในการจัดงานต้องมีความชัดเจนในเรื่องของการสวดขอปรีวาส ขอมันต์และ  
ขออำนาจ อีกทั้งยังต้องมีการประชาสัมพันธ์ที่ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

งานประเพณีที่จัดขึ้นทุกปีเพื่อเป็นการดำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาให้มีความรุ่งเรือง  
โดยอาศัยความร่วมมือของหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งทางสงฆ์และประชาชน ซึ่งการจัดงานประเพณีก็เป็น  
การปลูกฝังความรู้และแนวทางในการปฏิบัติให้คนรุ่นหลัง ให้มีจิตเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาให้มี  
ความยั่งยืนสืบไป

**อุบาสก :** งานประเพณีเป็นองค์ประกอบในการอนุรักษ์ฮีตสิบสองคองสิบสี่ การอนุรักษ์  
ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในงานบุญ และยังพัฒนาในองค์ประกอบ  
หลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านบุคคล จิตใจ สังคม และเศรษฐกิจอีกด้วย ประชาชนมาร่วมงานเพื่อ  
อนุรักษ์วัฒนธรรมเดิม ๆ ไว้ และสืบทอดต่อไปแก่คนรุ่นหลัง ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือของหลาย  
ฝ่าย เพื่อที่จะให้ผลออกมาประสบความสำเร็จสูงสุด

**อุบาสิกา :** เป็นประเพณีที่มีความสำคัญ เหมาะสำหรับการศึกษาหาความรู้และถ่ายทอด  
สืบต่อไปเพื่อคนรุ่นหลังได้ เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ อีกทั้งยังต้องมีความพร้อมทุกองค์ประกอบ  
เพื่อการดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นต่อไป

### ๔.๓.๓ ความสำคัญของการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่

ประเพณีที่ชาวอีสานได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาโอกาสต่าง ๆ เพื่อความรักความสามัคคีของ  
คนในท้องถิ่น ล้วนแต่เป็นประเพณีที่ส่งเสริมให้คนในชุมชนได้ออกมาร่วมกิจกรรมพบปะสังสรรค์

<sup>๕๐</sup> สัมภาษณ์ แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง,  
๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๑</sup> สัมภาษณ์ นางน้ำฝน เรทนองค์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๓  
พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

กัน เพื่อความสนุกสนาน รื่นเริง ทั้งสิบสองเดือนในหนึ่งปี ซึ่งเป็นการสืบทอดสิ่งที่ดั่งมาตลอดมาจนปัจจุบัน ชาวอีสาน เรียกว่า ฮีตสิบสอง ฮีตอีกอย่างหนึ่งนั้นมี ๑๒ อย่าง จาริต ๑๒ ได้ถือกันมานานแล้ว คือตั้งแต่ครั้งใดยังไม่ทราบแน่ ทราบแต่ว่ามาจากเวียงจันทร์ เป็นจาริตที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเพราะแต่ละข้อได้มีพิธีการทางศาสนาทั้งสิ้น<sup>๕๒</sup> การจัดทำบุญอยู่กรรมในวัดสระพังทอง เพื่อให้ภิกษุต้องอาบัติสังฆาทิเสสอยู่กรรมนั้นได้จัดขึ้นทุกปี ที่จัดขึ้นเป็นประจำมี ๑ แห่ง คือ วัดสระพังทอง ตำบลหนองย่างชั้น อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม นอกนั้นก็มีการหมุนเวียนจัดขึ้นไปตามวัดต่าง ๆ มีพระภิกษุเข้าร่วม และมีญาติโยมไปทำบุญบริจาคทาน รักษาสิลพิธีกรรมเกี่ยวกับการเข้ากรรมของพระภิกษุด้วย เวลาประกอบกิจกรรมขึ้น อยู่กับสถานที่ที่จัดขึ้นตามโอกาสที่สะดวกและเหมาะสม ส่วนมากนิยมทำกันในเดือนอ้าย ไม่นิยมจัดในฤดูฝน<sup>๕๓</sup> วัดสระพังทอง ยังปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีตามฮีตสิบสอง วัดสระพังทองตระหนักถึงความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ (เดือนอ้าย) จึงได้เห็นความสำคัญของประเพณีขึ้นเดือนอ้ายทางวัดจึงได้มีการจัดงานนี้ขึ้นมาเพื่อสืบสานประเพณีและวัฒนธรรม ของชาวภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของประเทศไทย ที่ประชาชนชาวไทยอีสานยังมีขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของตนเองสืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ยังคงรักษาขนบประเพณีดั้งเดิมเอาไว้เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเป็นของตนเองอยู่จนถึงปัจจุบัน อุดมไปด้วยศิลปะและวัฒนธรรมโบราณต่าง ๆ มายาวนานหลายปี ชาวภาคอีสานยึดมั่นในความดีความงาม เป็นอิสริเสรี และมีความสามัคคีกลมเกลียว ฮีตสิบสองคองสิบสี่เป็นเสมือนบันทึกชีวิตทั้งหมดของชาวอีสานองค์ประกอบสำคัญ ๆ ที่เป็นสาเหตุให้คนในท้องถิ่นต่าง ๆ ของชาวอีสานเหมือนมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเฉพาะภาคของตน การที่คนในชุมชนนี้ได้ยอมรับนับถือขนบประเพณี ชาติไทยเรามีความเจริญด้วยศิลปวัฒนธรรมจรรยาและศิลปวัฒนธรรมครบถ้วนทุกสาขา ที่สืบทอดกันมาแต่บรรพกาลสิ่งเหล่านี้เป็นสมบัติล้ำค่าและเป็นนิมิตหมาย แสดงให้เห็นความเป็นชาติไทย คนไทยซึ่งแตกต่างจากชาติอื่นคนอื่น เป็นสิ่งที่คนไทยพึงศึกษาให้เห็นแจ้งถึงคุณค่า และพยายามถนอมรักษาไว้ด้วยความรู้ ความสามารถความฉลาดรอบคอบ เพื่อมิให้ต้องสูญหาย หรือแปรสภาพไปในทางเสื่อม ทุกคนต้องตระหนักว่าการศึกษาและรักษาวัฒนธรรมไทย แท้จริงแล้วคือการจรรโลงใจการรักษาอิสริภาพและความเป็นไทยของชาติไทยและคนไทยแต่ละคนนั่นเองวัฒนธรรมเป็นเครื่องสะท้อนวิถีชีวิตของมนุษย์ ซึ่งแสดงถึงความเชื่อมโยงจากอดีตมาสู่ปัจจุบัน การศึกษาวัฒนธรรมจึงจำเป็น

<sup>๕๒</sup> ศูนย์รวมสงฆ์ชาวอีสาน ๑๑ จังหวัด, หนังสือมรดกอีสาน, สำนักงานวัดอัมวัน ถนนนครไชยศรี (เขตคูสิต กรุงเทพมหานคร: ,ม.ป.ป.), หน้า ๑๕.

<sup>๕๓</sup> แสงอรุณ โปร่งธนะ, คณะสังคม ๒๑๑ สังคมวิทยาชนบทและเมือง, (วิทยาลัยครูธนบุรี, ๒๕๒๑), หน้า ๑๔.

จะต้องเข้าใจถึงวิวัฒนาการของวัฒนธรรม เพื่อเป็นแบบแผนการกระทำที่ผูกพันผู้คนเข้าไว้ด้วยกัน ด้วยเหตุนี้เมื่อจะศึกษาวิถีชีวิตของคนไทย จึงจะต้องศึกษาวัฒนธรรม ซึ่งสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม นั่นคือมีความสัมพันธ์กันเพราะได้มีการร่วมมือสามัคคีระหว่างชาวบ้านกับวัด ต้องช่วยกันเตรียมงานสถานที่ต่าง ๆ การแสดงออกหรือการปรากฏในรูปแบบของประเพณีและ พิธีกรรม เพราะเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ปฏิบัติสืบต่อกันมาถึงปัจจุบัน

### **บทสัมภาษณ์ความสำคัญของการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่**

**พระสมหมาย ปริปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ว่า ปัจจุบันการจัดงานบุญประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ พระสงฆ์และญาติโยมจะให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก<sup>๕๔</sup>

**พระวรุดิ อธิปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ว่า มีความสำคัญทุกประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ต้องให้ความสำคัญทุกประเพณี<sup>๕๕</sup>

**พระส้าง ฆมฺมรทฺธิโต** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ว่า ประเพณีเก่าแก่ดั้งโบราณปฏิบัติสืบทอดกันมา มีความสำคัญที่ต้องอนุรักษ์สืบต่อไปให้ชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ศึกษาเกี่ยวกับประเพณีโบราณ<sup>๕๖</sup>

**พระมาวิน จันทมฺโม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ว่า ทุกประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ มีความสำคัญทุกงานเพราะเป็นการปฏิบัติสืบต่อกันมา ตั้งแต่โบราณจนถึงสมัยปัจจุบัน<sup>๕๗</sup>

**พระชำนาญ** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่ว่า เป็นประเพณีที่มีความสำคัญในแต่ละท้องถิ่นที่มีประเพณี<sup>๕๘</sup>

---

<sup>๕๔</sup> สัมภาษณ์พระสมหมาย ปริปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๕</sup> สัมภาษณ์พระวรุดิ อธิปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๖</sup> สัมภาษณ์ พระส้าง ฆมฺมรทฺธิโต, วัดราชกาญจนา จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๗</sup> สัมภาษณ์ พระมาวิน จันทมฺโม, วัดสันตยาภิรมย์ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๘</sup> สัมภาษณ์ พระชำนาญ ชากโร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

**พระสมศักดิ์ ยสินธโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง  
 คองสิบสี่ว่า ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ คือ ประเพณีบุญในเดือนต่าง ๆ ของชาวภาคอีสาน ซึ่งม  
 ความสำคัญที่จะอนุรักษ์เป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ชาวบ้านมีความสามัคคีและมีความตระหนักในบุญ  
 กุศล<sup>๕๕</sup>

**พระณัฐพล สุขุม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง ค  
 องสิบสี่ว่า เป็นการสืบทอดประเพณีจากบรรพบุรุษให้มีความงดงามไว้เป็นเอกลักษณ์ของชาว  
 อีสาน<sup>๖๐</sup>

**พระประเสริฐ กุสโล** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง ค  
 องสิบสี่ว่า ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ มีการอนุรักษ์ไว้รับต่อ ๆ กันไป<sup>๖๑</sup>

**พระสุทธนิภัทร ฐานวีโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง  
 คองสิบสี่ว่า เป็นการสืบทอดประเพณีจากบรรพบุรุษให้มีความงดงามไว้เป็นเอกลักษณ์ของชาว  
 อีสาน<sup>๖๒</sup>

**พระอิทธิวุฒิ โรจนธมโม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง  
 คองสิบสี่ว่า มีความสำคัญเพราะเกี่ยวข้องกับการที่ชาวบ้านมีความเชื่อถือปฏิบัติกันมาเป็นประเพณี  
 แต่ละท้องถิ่น<sup>๖๓</sup>

**พระประสิทธิ์ ดิกขปญโญ** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบ  
 สอง คองสิบสี่ว่า อนุรักษ์บอกประเพณีไปฮีตสิบสองคองสิบสี่ และมีความสำคัญทุกประเพณี<sup>๖๔</sup>

---

<sup>๕๕</sup> สัมภาษณ์ พระสมศักดิ์ ยสินธโร , ที่พักสงฆ์หนองท่ม จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปฐก  
 ธรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๖๐</sup> สัมภาษณ์ พระณัฐพล สุขุม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกธรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ.  
 ๒๕๕๕.

<sup>๖๑</sup> สัมภาษณ์ พระประเสริฐ กุสโล, วัดป่าโยธาประสิทธิ์, ผู้เข้าร่วมงานปฐกธรรมวัดสระพังทอง,  
 ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๖๒</sup> สัมภาษณ์ พระสุทธนิภัทร ฐานวีโร, วัดป่าสันติธรรม จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปฐกธรรมวัดสระ  
 พังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๖๓</sup> สัมภาษณ์ พระอิทธิวุฒิ โรจนธมโม, วัดเหล่าชวนชม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกธรรมวัดสระพังทอง,  
 ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๖๔</sup> สัมภาษณ์ พระประสิทธิ์ ดิกขปญโญ วัดโนนสว่างวนาราม จ.สกลนคร , ผู้เข้าร่วมงานปฐก  
 ธรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

พระอานันท์ ตูจฺจิตฺโต ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ว่า ปัจจุบันการจัดงานบุญประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่พระสงฆ์กับญาติโยมจะให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก<sup>๖๕</sup>

นายรินทร์ ยะสะกะการอนุรักษ์ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ว่า ประเพณีทุกอย่างต้องให้ความสำคัญกับการจัดงานเช่นงานบุญอยู่กรรม ปัจจุบันการจัดงานบุญ<sup>๖๖</sup>

นายกันชนะ พลหาร ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ว่า มีความสำคัญทุกประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ต้องให้ความสำคัญทุกประเพณี<sup>๖๗</sup>

นายเอแลนด์ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ว่าเป็นประเพณีเก่าแก่ตั้งโบราณปฏิบัติสืบทอดกันมา มีความสำคัญที่ต้องอนุรักษ์สืบต่อไปให้ชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ศึกษาเกี่ยวกับประเพณีโบราณ<sup>๖๘</sup>

นายมานพ พรโสภา ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ว่า ทุกประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ มีความสำคัญทุกงานเพราะเป็นการปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่โบราณจนถึงสมัยปัจจุบัน<sup>๖๙</sup>

แม่เฮย ยงยัน ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ว่า ประเพณีมีความสำคัญในแต่ละท้องถิ่นที่มีประเพณี<sup>๗๐</sup>

แม่โอวา มหาวงศ์ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ว่า ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ คือ ประเพณีบุญในเดือนต่าง ๆ ของชาวภาคอีสาน ซึ่งมี

<sup>๖๕</sup> สัมภาษณ์ พระอานันท์ ตูจฺจิตฺโต, วัดโคกกรุ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๖๖</sup> สัมภาษณ์ นายรินทร์ ยะสะกะ (อ.บ.ค.), บ้านหนองย่าง, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๖๗</sup> สัมภาษณ์ นายกันชนะ พลหาร, ตำบลหนองย่างซัน, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๖๘</sup> สัมภาษณ์ นายมานพ พรโสภา, ตำบลหนองย่างซัน, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๖๙</sup> สัมภาษณ์ นายเอแลนด์ บางสิริ, ตำบลหนองย่างซัน, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๗๐</sup> สัมภาษณ์ แม่เฮย ยงยัน บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

ความสำคัญที่จะอนุรักษ์เป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ชาวบ้านมีความสามัคคีและมีความตระหนักในบุญกุศล<sup>๓๑</sup>

แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ว่า เป็นการสืบทอดประเพณีจากบรรพบุรุษให้มีความงดงามไว้เป็นเอกลักษณ์ของชาวอีสาน<sup>๓๒</sup>

แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ว่า ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ทุกประเพณีมีความดีไปสมควรมีการอนุรักษ์ไว้ต่อกันไป<sup>๓๓</sup>

นางน้ำฝน เรทหนู ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ว่า เป็นการสืบทอดประเพณีจากบรรพบุรุษให้มีความงดงามไว้เป็นเอกลักษณ์ของชาวอีสาน<sup>๓๔</sup>

### สรุปบทสัมภาษณ์หัวข้อความสำคัญของการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่

**พระภิกษุ :** ปัจจุบันการจัดงานบุญประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ พระสงฆ์และญาติโยมจะให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่เป็นประเพณีที่เก่าแก่แต่โบราณปฏิบัติสืบทอดกันมา มีความสำคัญที่ต้องอนุรักษ์สืบต่อไปให้ชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ศึกษาเกี่ยวกับประเพณีโบราณ ซึ่งประเพณีบุญในเดือนต่าง ๆ ของชาวภาคอีสาน ซึ่งมีความสำคัญที่จะอนุรักษ์เป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ชาวบ้านมีความสามัคคีและมีความตระหนักในบุญกุศล และเป็นการสืบทอดประเพณีจากบรรพบุรุษให้มีความงดงามไว้เป็นเอกลักษณ์ของชาวอีสาน ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ทุกประเพณีมีความสำคัญเพราะเกี่ยวข้องกับการที่ชาวบ้านมีความเชื่อถือปฏิบัติกันมาเป็นประเพณีแต่ละท้องถิ่น ซึ่งการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสองคองสิบสี่ พระสงฆ์กับญาติโยมจะให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

<sup>๓๑</sup> สัมภาษณ์ แม่โหวา มหาวงศ์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๒</sup> สัมภาษณ์ แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๓</sup> สัมภาษณ์ แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๔</sup> สัมภาษณ์ นางน้ำฝน เรทหนู, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

**อุบาสก :** ประเพณีทุกอย่างต้องให้ความสำคัญกับการจัดงานเช่นงานบุญอยู่กรรม ปัจจุบันการจัดงานบุญมีความสำคัญทุกประเพณีฮิตสิบสองกองสิบสี่ต้องให้ความสำคัญทุกประเพณีควรที่จะอนุรักษ์ ซึ่งแต่ละประเพณีเป็นประเพณีเก่าแก่ตั้งโบราณปฏิบัติสืบทอดกันมา มีความสำคัญที่ต้องอนุรักษ์สืบต่อไปให้ชนรุ่นหลังได้เรียนรู้ศึกษาเกี่ยวกับประเพณีโบราณ

**อุบาสิกา :** ประเพณีมีความสำคัญในแต่ละท้องถิ่นที่มีประเพณีบุญในเดือนต่าง ๆ ของชาวภาคอีสาน ซึ่งมีความสำคัญที่จะอนุรักษ์เป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ชาวบ้านมีความสามัคคีและมีความตระหนักในบุญกุศล และเป็นการสืบทอดประเพณีจากบรรพบุรุษให้มีความงดงามไว้เป็นเอกลักษณ์ของชาวอีสานซึ่งประเพณีฮิตสิบสองกองสิบสี่ทุกประเพณีมีความถัดไปสมควรมีการอนุรักษ์ไว้รับต่อ ๆ กันไปอีกทั้งยังเป็นการสืบทอดประเพณีจากบรรพบุรุษให้มีความงดงามไว้เป็นเอกลักษณ์ของชาวอีสาน

#### ๔.๓.๔ ความสัมพันธ์ของการอยู่ปรีวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน

ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีอยู่ปรีวาสของชาวอีสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนทางวัดสระพังทอง บ้านหนองยางขึ้น ต.หนองยางขึ้น อําเภอรณนคร จังหวัดนครพนม วัฒนธรรมพื้นบ้านเป็นเสมือนกรอบล้อมให้ชีวิตอยู่ในขอบเขตที่นิยมกัน และถูกต้องแม้กฎหมายบ้านเมืองก็ยังก้ำกึ่งไม่บังคับจิตใจหรือมีอิทธิพลเหนือนจิตใจมนุษย์ได้ เพราะได้ยินได้ฟังได้รับการอบรมอยู่กับวิถีชีวิตมาตั้งแต่เกิด<sup>๓๕</sup> จึงมีความสำคัญในการสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีนี้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะชาวบ้านในเขตชุมชนนี้ เป็นผู้มีความเลื่อมใสศรัทธาในทางพระพุทธศาสนาอย่างแน่นแฟ้น ขนบธรรมเนียมประเพณีบุญอยู่ปรีวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านได้สร้างให้ประชากรในชุมชนมีความร่วมมือกันอย่างเหมือนแบบครอบครัว เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นกับชุมชนในหมู่บ้านทางชาวบ้านก็ได้มาขอความอนุเคราะห์กับทางวัดเพื่อจะปรึกษาในเรื่องที่เกิดขึ้นในชุมชน ส่วนทางวัดมีการจัดงานบุญหรือกิจกรรมชาวบ้านได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จึงสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งนี้มีการจัดปรีวาสกรรมแพร่หลายในแต่ละสำนักที่จัดงานปรีวาสกรรม สังคมไทยอีสานได้ยอมรับในการจัดปรีวาสกรรมเป็นอย่างมาก ทำให้คณะญาติโยมที่มาทำบุญได้มีโอกาสทำบุญกับคณะพระสงฆ์หมู่ใหญ่ที่มาจากทิศ ๔ ที่มาเข้าร่วมงานปรีวาสกรรมแล้วทำญาติโยมได้รู้จักกับขนบธรรมเนียมประเพณีโบราณของชาวภาคอีสานที่มีอยู่อย่างไม่วางหายไปจากชาวอีสานในแต่ละด้าน

<sup>๓๕</sup> สุจริต บัวพิมพ์, มรดกไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์วังบัวพา, ๒๕๓๘), หน้า ๓.

**ด้านวัฒนธรรม :** บุญอยู่ปริวาส นับว่าเป็นประเพณีหนึ่งที่สำคัญ ของประเพณีฮีตสิบสอง ของชาวอีสาน โดยเฉพาะวัดสระพังทอง ที่จะต้องพากันจัดให้มีบุญเดือนอ้าย ที่ยังไม่จางหาย จากชาวภาคอีสานคือฮีตสิบสองกองสิบสี่ของชาวไทยอีสาน เรามีความเจริญด้วยศิลปกรรมจรรยา และศิลปวัฒนธรรมครบถ้วน ที่สืบทอดกันมาแต่โบราณสมบัติล้ำค่าที่ยังบันทึกอยู่ให้เห็นไว้ว่า ขนบประเพณีเป็นสิ่งที่หน้าจดจำไว้สืบทอดต่อ ๆ กันมาให้กับชนรุ่นหลังไว้ดูและศึกษาเป็นนิมิตหมายอันดีงาม

#### **บทสัมภาษณ์ความสำคัญด้านวัฒนธรรม**

**พระครูสุวรรณวิจิตรญาณาคูหา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม การอยู่ปริวาสเป็นประเพณีมาแต่โบราณกาล เชื่อว่าเป็นวัฒนธรรมและเป็นการปฏิบัติแก่ภิกษุผู้ที่ล่วงละเมิดอาบัติหนักแต่แก้ไขได้ ยกตัวอย่าง เช่น ตั้งฆาติเสส เป็นต้น<sup>๓๖</sup>

**พระสมหมาย ปริปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม เป็นการรักษารูปอยู่ปริวาสกรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์กับพระภิกษุผู้ต้องอาบัติและให้เกิดการทำปฏิบัติสืบต่อไป<sup>๓๗</sup>

**พระส้าง ทมมรุกขิโต** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม เป็นสิ่งดีงามของชาวอีสาน<sup>๓๘</sup>

**พระมาวิน จันทมโม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม ช่วยอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมอีสานให้สืบทอดอยู่ไปได้ ให้อนุชนรุ่นหลังได้รู้จักการอยู่ปริวาสกรรม โดยถือว่าเป็นฮีตหนึ่งในฮีต ๑๒ ของชาวอีสาน<sup>๓๙</sup>

<sup>๓๖</sup> สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณวิจิตร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๗</sup> สัมภาษณ์ พระสมหมาย ปริปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

สัมภาษณ์ พระส้าง ทมมรุกขิโต, วัดราชกาญจนา จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๘</sup> สัมภาษณ์ พระส้าง ทมมรุกขิโต, วัดราชกาญจนา จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๙</sup> สัมภาษณ์ พระมาวิน จันทมโม, วัดสันตยารมย์ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

พระชำนาญ ชากโรให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม งานปฐกฐกรรมถือ  
ว่าเป็นประเพณีที่มีอยู่ในประเพณี ๑๒ เดือน อีกประเพณีหนึ่ง และยังเป็นการสืบต่อ  
พระพุทธศาสนาอีกด้วย<sup>๕๐</sup>

พระสมศักดิ์ ยสินธโร ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม งานปฐกฐกรรม  
เห็นได้ในเรื่องวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดกันมาของทางพระพุทธศาสนา และอยู่ในชุมชนด้วย<sup>๕๑</sup>

พระณัฐพล สุกม ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม ในด้านวัฒนธรรมทำ  
ให้สามารถที่จะได้รับรู้ถึงความเป็นอยู่ที่มีความเป็นรูปแบบ และสามารถที่จะสร้างแนวทางในการ  
นำไปประพจน์ ปฏิบัติชุมชนได้เป็นรูปแบบและเป็นระเบียบมากยิ่งขึ้น<sup>๕๒</sup>

พระประเสริฐ กุสโล ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม เป็นการรักษา  
ความดีงามของการปฏิบัติความดี หรือวินัยให้คงทนอยู่นาน<sup>๕๓</sup>

พระสุทธนิภัทร ฐานวิโร ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม เป็นสิ่งดีทำให้  
สืบทอดให้พระพุทธศาสนารอดถึง อิต – กรอง ของอีสานสืบต่อไปได้เรื่อยๆ<sup>๕๔</sup>

พระอิทธิวุฒิ โรจนธมโมให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม การอยู่ปฐก  
กรรมช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมให้พระสงฆ์ออกจากอาบัติ<sup>๕๕</sup>

พระประสิทธิ์ ดิกขปญโญ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม ประเพณี  
วัฒนธรรมที่ดีงาม ดำรงอยู่คงอยู่ต่อไป<sup>๕๖</sup>

<sup>๕๐</sup> สัมภาษณ์พระชำนาญ ชากโร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐกรรมวัด  
สระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๑</sup> สัมภาษณ์ พระสมศักดิ์ ยสินธโร, ที่พักสงฆ์หนองท่ม จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปฐก  
กรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๒</sup> สัมภาษณ์ พระณัฐพล สุกม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ.  
๒๕๕๕.

<sup>๕๓</sup> สัมภาษณ์ พระประเสริฐ กุสโล, วัดป่าโยธาประสิทธิ์, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐกรรมวัดสระพังทอง,  
๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๔</sup> สัมภาษณ์ พระสุทธนิภัทร ฐานวิโร, วัดป่าสันติธรรม จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐกรรมวัด  
สระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๕</sup> สัมภาษณ์ พระอิทธิวุฒิ โรจนธมโม, วัดเหล่าชวนชม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐกรรมวัดสระพังทอง,  
๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๖</sup> สัมภาษณ์ พระประสิทธิ์ ดิกขปญโญ, วัดโนนสว่างวนาราม จ.สกลนคร, ผู้เข้าร่วมงานปฐก  
กรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

พระอานันท์ ตูจฺจิตฺโต ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม ช่วยอนุรักษ์  
ธรรมเนียมประเพณี ดังเดิมคงไว้ให้คนรุ่นหลัง ได้ศึกษาเรียนรู้<sup>๔๗</sup>

นายอภิเชษ ขงยัน ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม ช่วยอนุรักษ์  
วัฒนธรรมดั้งเดิมไว้<sup>๔๘</sup>

นายนรินทร์ ยะสะกะ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม  
วัฒนธรรมที่ดีได้คงอยู่ในประเพณีฮีตสิบสอง คองสิบสี่<sup>๔๙</sup>

นายกัณชนะ พลหาร ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม มูลเหตุการณ้อยู่  
ปริวาสกรรมในครั้งพุทธกาลในสมัยพระพุทธเจ้านามว่าพระกัสสปะ มีภิกษุชายเรือข้ามแม่น้ำไหล  
เชียวท่านเอามือจับใบตะไคร้ น้ำใบตะไคร้ น้ำชาที่ท่านเข้าว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยใกล้มรณภาพอยาก  
แสดงอาบัติหากิษุรับไม่ได้ แม้จะปฏิบัติธรรมอยู่นานแต่ก็ไม่อาจบรรลุธรรมได้เวลามรณภาพท่าน  
เกิดเป็นพยานาค ชื่อเวกรปีตตะ แปลว่า นาคใบตะไคร้<sup>๕๐</sup>

นายมานพ พรโสภา ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม ประเพณีการอยู่  
ปริวาสกรรมมีการทรมารตน เช่น การนั่งสมาธิ เดินจงกรม สวดมนต์ภาวนา ใช้เวลามากกว่าปกติ  
บางครั้งก็มีการอดข้าว เช่น ถนอมมือเดียว หรือ อาจารย์กรรมให้ศึกษาหลักธรรม เพื่อให้รู้และเข้าใจ  
ใจความลำบากของการอยู่กรรม<sup>๕๑</sup>

นายเอแลนด์ บางสิริ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม ช่วยรักษานูญ  
ปริวาสกรรม ซึ่งเป็นประเพณีบุญเดือนห้าไว้<sup>๕๒</sup>

---

<sup>๔๗</sup> สัมภาษณ์ พระอานันท์ ตูจฺจิตฺโต, วัดโคกกรุ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระ  
พังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๔๘</sup> สัมภาษณ์ นายอภิเชษ ขงยัน (ก้านัน), ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพัง  
ทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๔๙</sup> สัมภาษณ์ นายนรินทร์ ยะสะกะ (อ.บ.ต.), บ้านหนองย่าง, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพัง  
ทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๐</sup> สัมภาษณ์ นายกัณชนะ พลหาร, ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง,  
๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๑</sup> สัมภาษณ์ นายเอแลนด์ บางสิริ, ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง,  
๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๒</sup> สัมภาษณ์ นายมานพ พรโสภา, ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง,  
๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

แม่เฮย ยงยัน ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมร่วมงานปริวาสกรรมของพระสงฆ์ที่เข้าร่วมเพื่อออกจากอาบัติสังฆาทิเสส<sup>๕๓</sup>

แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม ส่งเสริมวัฒนธรรมบุญประวาสกรรม (บุญเดือนอ้ายไว้)<sup>๕๔</sup>

แม่โหวา มหาวงศ์ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม การอยู่ปริวาสกรรม ช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมที่ดีงาม<sup>๕๕</sup>

แม่ทองสร้อย มุสตรินทร์ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรมที่ดีงามคงอยู่สืบสานประเพณีที่ดีงาม เป็นวัฒนธรรมที่ดีงาม ต้องรักษานูญปริวาสกรรมไว้ คงอยู่คู่ศีลสิบสอง กองสิบสี่<sup>๕๖</sup>

นางน้ำฝน เรทนู ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านวัฒนธรรม การอยู่ปริวาสกรรม ถือเป็นธรรมเนียมของพระภิกษุผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสส เป็นเรื่องของพระผู้ล่วงละเมิดพระวินัย แล้วเกิดโทษหรือ ความผิด พระภิกษุจึงมารวมกัน เรียกว่า “บุญอยู่กรรม”<sup>๕๗</sup>

### สรุปบทสัมภาษณ์ความสำคัญด้านวัฒนธรรม

การอยู่ปริวาสเป็นประเพณีมาแต่โบราณกาล เชื่อว่าเป็นวัฒนธรรมและเป็นการปฏิบัติแก่ภิกษุผู้ที่ล่วงละเมิดอาบัติหนักแต่แก้ไขได้ และยังเป็นการช่วยอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมอีสานให้สืบดำรงอยู่ไปได้ ให้นุชนรุ่นหลังได้รู้จักการอยู่ปริวาสกรรม โดยถือว่าเป็นฮีตหนึ่งในฮีต ๑๒ ของชาวอีสาน จึงเป็นแนวทางในการนำไปประพฤติ ปฏิบัติชุมชนได้เป็นรูปแบบและเป็นระเบียบมากยิ่งขึ้น เราจึงควรช่วยกันอนุรักษ์ธรรมเนียมประเพณี ดังเดิมคงไว้ให้คนรุ่นหลัง ได้ศึกษาเรียนรู้สืบต่อไป

<sup>๕๓</sup> สัมภาษณ์ แม่เฮย ยงยัน บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๔</sup> สัมภาษณ์ แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๕</sup> สัมภาษณ์ แม่โหวา มหาวงศ์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๖</sup> สัมภาษณ์ แม่ทองสร้อย มุสตรินทร์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๗</sup> สัมภาษณ์ นางน้ำฝน เรทนู, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

**ด้านสังคม :** ปัจจุบันนี้สังคมมนุษย์ต้องมีการวางระเบียบแบบแผนในชุมชนของสังคมตนเอง โดยเอาหลักธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีมาประยุกต์ให้เข้ากับสังคม เพื่อเป็นแนวทางสำหรับประกอบการดำเนินชีวิตในสังคมของตนจะให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยหลักธรรมเป็นองค์ประกอบสำคัญ หลักหรือศาสนากับสังคมจึงได้มีความสำคัญกันแบบอย่างแนบแน่น พระพุทธศาสนามาปรับใช้กับชีวิตของตน ส่วนมากชาวพุทธส่วนใหญ่จะชอบรักษาศีล ๕ ศีล ๘ ปฏิบัติธรรม กับศึกษาเรื่องราวของพุทธประวัติ การทำบุญเป็นแนวทางพฤติกรรมให้รู้จักการทำบุญประเพณีต่าง ๆ จะได้ประพฤติตนได้ขึ้นสวรรค์หรือหรือทำตนแบบไหนถึงกับได้ตนรอก การไปทำบุญเป็นเรื่องน่ายินดีทำให้ได้มีการพักผ่อนหย่อนใจพร้อมทั้งได้พบปะสนทนาธรรมกับผู้อื่นไปด้วย เป็นการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างคนในหมู่บ้านหรือชุมชนเดียวกัน

#### บทสัมภาษณ์ความสำคัญด้านสังคม

**พระครูสุวรรณวิจิตรญาณครุหา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม กว้างขึ้นได้รู้จักครูบาอาจารย์หลากหลายทั้งความรู้ และ ประสบการณ์<sup>๕๔</sup>

**พระสมหมาย ปริปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม เป็นการพัฒนาจิตใจให้สะอาดต่อการพัฒนาให้ดีขึ้น ให้มนุษย์เป็นคนดี มีศีลธรรม<sup>๕๕</sup>

**พระวรวิฑู อธิปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม ทำให้สังคมกลุ่มชนในหมู่บ้านไม่มีการพัฒนา และนำแนวทางที่ได้ปฏิบัติมาช่วยในการพัฒนาสังคม ไม่ว่าสังคมครอบครัว หมู่บ้าน ฯลฯ ให้มีความก้าวหน้า และมีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเจริญยิ่งขึ้น<sup>๕๖</sup>

**พระส้าง ธมมกรกิจโต** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม ทำให้พระสงฆ์ประชาชนมีความรักสามัคคีกันมากขึ้น<sup>๕๗</sup>

**พระมาวิน จันทมโม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม ทำให้สังคมมีความสามัคคีและความสงบ เข้าใจกันมากขึ้น<sup>๕๘</sup>

<sup>๕๔</sup> สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณวิจิตร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๕</sup> สัมภาษณ์ พระสมหมาย ปริปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๖</sup> สัมภาษณ์ พระวรวิฑู อธิปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๗</sup> สัมภาษณ์ พระส้าง ธมมกรกิจโต, วัดราชกาญจนา จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๘</sup> สัมภาษณ์ พระมาวิน จันทมโม, วัดสันตยารมย์ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

**พระชำนาญ ชาติโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม ช่วยให้สังคมรู้จักการมีส่วนร่วมในชุมชน รู้จักสามัคคี ระหว่างชาวบ้านกับวัด<sup>๑๐๓</sup>

**พระสมศักดิ์ ยสินธโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม ได้พบปะสังสรรค์กับเพื่อนๆ และสภธรรมิกหลากหลาย<sup>๑๐๔</sup>

**พระณัฐพล สุขุม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม ทำให้สังคมสงบสุขเพราะได้มีโอกาสทำบุญกับพระภิกษุหมู่ใหญ่ และได้รับฟังเทศนาธรรมจากครูอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไปให้เกิดประโยชน์<sup>๑๐๕</sup>

**พระประเสริฐ กุสโล** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม ด้านสังคมจะเป็นอีกแบบหนึ่ง คือ ทำให้พระภิกษุหมู่มาก ได้รู้จัก คั่นเคย พบปะแลกเปลี่ยน ความคิด หรือ สนทนาธรรมตามสมควร<sup>๑๐๖</sup>

**พระสุทธนิภัทร รานวิโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม การอยู่ร่วมกันทางสังคมต้องมีขอบเขต กฎระเบียบต่างๆที่สังคมตั้งกฎกติกาในการอยู่ร่วมกัน การอยู่ร่วมกันด้วยความเป็นสุข และความสงบเรียบร้อยของสังคมแต่ละสังคม<sup>๑๐๗</sup>

**พระอิทธิวุฒิ โรจนธมฺโม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม สังคมด้านรวม คือ วัด ที่จัดงาน ชาวบ้าน มีการช่วยเหลือ ร่วมเตรียมงาน<sup>๑๐๘</sup>

**พระประสิทธิ์ ดิกขปญฺโญ** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม สังคมส่วนรวม สามัคคี ช่วยเหลือการจัดงาน<sup>๑๐๙</sup>

<sup>๑๐๓</sup> สัมภาษณ์ พระชำนาญ ชาติโร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๐๔</sup> สัมภาษณ์ พระสมศักดิ์ ยสินธโร, ที่พักสงฆ์หนองท่ม จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๐๕</sup> สัมภาษณ์ พระณัฐพล สุขุม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๐๖</sup> สัมภาษณ์ พระประเสริฐ กุสโล, วัดป่าโยธาประสิทธิ์, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๐๗</sup> สัมภาษณ์ พระสุทธนิภัทร รานวิโร, วัดป่าสันติธรรม จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๐๘</sup> สัมภาษณ์ พระอิทธิวุฒิ โรจนธมฺโม, วัดเหล่าขวนชม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๐๙</sup> สัมภาษณ์ พระประสิทธิ์ ดิกขปญฺโญ, วัดโนนสว่างวนาราม จ.สกลนคร, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

พระอานันท์ คุรุจิตโต ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม สังคมพระสงฆ์ในการจัดงานปฐกฐนกว้างขวางมากยิ่งขึ้น<sup>๑๑๐</sup>

นายอภิเชษ ยงยัน ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม สังคมรวบรวมในชุมชนช่วยเหลือ สามัคคี การจัดงาน<sup>๑๑๑</sup>

นายณรินทร์ ยะสะกะ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม สังคมหมู่สงฆ์ชาวบ้าน ส่งเสริมซึ่งกันและกัน<sup>๑๑๒</sup>

นายกันชนะ พลหาร ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม สังคมชาวบ้านพระสงฆ์ร่วมงานปฐกฐนร่วมทำบุญพระจำนวนมาก<sup>๑๑๓</sup>

นายมานพ พรโสภา ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม ในสังคมพระก็เช่นกัน ด้านกฎระเบียบ คือ ศีลของพระ พระวินัย เมื่อทำความผิดหรือล่วงละเมิดศีลเกิดขึ้นในหมู่สงฆ์ ก็ต้องมีการชำระโทษหนักบ้าง เบาบ้าง ตามสมควร แก่ความผิดที่เกิดขึ้น<sup>๑๑๔</sup>

นายเอแลนด์ บางสิริ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม ในสังคมสงฆ์พระภิกษุรูปใดถ้าได้เข้าอยู่ปฐกฐนครบวาระถือเป็นผู้มีศีลบริสุทธิ์ เป็นภิกษุภาวะที่สมบูรณ์ การอยู่ปฐกฐนเป็นการลงโทษพระที่ต้องอาบัติสังฆาทิเสส มิใช่เป็นการล้างบาป แต่เป็นเรื่องการลงโทษภิกษุประพฤติดีกกฎระเบียบ<sup>๑๑๕</sup>

แม่เฮย ยงยัน ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม สังคมส่วนรวมช่วยเหลือ สามัคคีกัน<sup>๑๑๖</sup>

<sup>๑๑๐</sup> สัมภาษณ์ พระอานันท์ คุรุจิตโต, วัดโคกกรุ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐนวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๑๑</sup> สัมภาษณ์ นายอภิเชษ ยงยัน (กำนัน), ตำบลหนองย่างชั้น, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐนวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๑๒</sup> สัมภาษณ์ นายณรินทร์ ยะสะกะ (อ.บ.ด.), บ้านหนองย่าง, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐนวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๑๓</sup> สัมภาษณ์ นายกันชนะ พลหาร, ตำบลหนองย่างชั้น, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐนวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๑๔</sup> สัมภาษณ์ นายมานพ พรโสภา, ตำบลหนองย่างชั้น, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐนวัดสระพังทอง, ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๑๕</sup> สัมภาษณ์ นายเอแลนด์ บางสิริ, ตำบลหนองย่างชั้น, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐนวัดสระพังทอง, ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๑๖</sup> สัมภาษณ์ แม่เฮย ยงยัน บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐนวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม ทำให้เกิดสังคม กว้างขวางขึ้นในหมู่พระสงฆ์ที่ร่วมงานปฐกฐน<sup>๑๑๗</sup>

แม่โหวา มหาวงศ์ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม สังคมส่วนร่วมในหมู่บ้าน และที่ร่วมงานกว้างขวางมากยิ่งขึ้น<sup>๑๑๘</sup>

แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม พระสงฆ์ชาวบ้าน ร่วมมือเป็นส่วนรวม สังคมในชุมชนหมู่บ้านสามัคคี<sup>๑๑๙</sup>

นางน้ำฝน เรทนู ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านสังคม ขยายโอกาสพระสงฆ์ได้ รู้จักเรียนรู้กับหมู่สงฆ์ท้องถิ่น ปรับตัวเข้ากับสังคมในการอยู่ร่วมกัน<sup>๑๒๐</sup>

### สรุปบทสัมภาษณ์ความสำคัญด้านสังคม

สังคมกลุ่มชนในหมู่บ้านได้มีการพัฒนา และนำแนวทางที่ได้ปฏิบัติมาช่วยในการ พัฒนาสังคม ไม่ว่าสังคม ครอบครัว หมู่บ้าน ฯลฯ ให้มีความก้าวหน้า และมีการอยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุขและเจริญยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้ประชาชนรู้จักการมีส่วนร่วมในชุมชน รู้จักสามัคคี ระหว่างชาวบ้านกับวัด ทำให้พระภิกษุหมู่มา ได้รู้จัก กันเคย พบปะแลกเปลี่ยน ความคิด หรือ สนทนาธรรมตามสมควร และมีขอบเขต กฎระเบียบต่างๆที่สังคมตั้งกฎกติกาในการอยู่ร่วมกัน การ อยู่ร่วมกันด้วยความสุข และความสงบเรียบร้อยของสังคมแต่ละสังคม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สืบต่อไป

**ด้านการศึกษา:** ขนบธรรมเนียมประเพณีหรือบุญอยู่ปฐกฐนที่มีบทบาทในด้าน การศึกษาในชุมชนของหมู่บ้านหนองย่างชิ้น ผู้สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวขนบธรรมเนียมประเพณีและ หลักธรรม ในฐานะที่เป็นแหล่งเผยแผ่วิชาความรู้ ขนบธรรมเนียมประเพณีพร้อมหลักธรรมคำสอน ของพระพุทธศาสนาในเขตชุมชน ซึ่งหลังจากการศึกษาภาคสนามพบว่า ชาวอีสานส่วนใหญ่ยัง รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามดั้งเดิมของชาวอีสานไว้ ให้กับคนรุ่นหลังได้ศึกษาเกี่ยวกับ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอีสานเกี่ยวกับอิตลีสองกองสิบสี่ที่ยังมีให้ศึกษาอยู่ในปัจจุบันนี้ คือ

<sup>๑๑๗</sup> สัมภาษณ์ แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐนวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๑๘</sup> สัมภาษณ์ แม่โหวา มหาวงศ์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐนวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๑๙</sup> สัมภาษณ์ แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐนวัดสระพังทอง, ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๒๐</sup> สัมภาษณ์ นางน้ำฝน เรทนู, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐนวัดสระพังทอง, ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

ประเพณีเดือนอ้าย (บุญอยู่ปริวาสกรรม) ในปัจจุบันนี้จะได้พบเห็นว่ามีการจัดปริวาสกรรมทุกหัว  
เขตของชาวภาคอีสานยังมีการดำรงไว้อยู่ในปัจจุบัน

### บทสัมภาษณ์ความสำคัญด้านการศึกษา

**พระครูสุวรรณวิจิตรญาณครุหา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา ได้ศึกษา  
ประเพณีบุญอยู่กรรมให้มีความเข้าใจ<sup>๑๒๑</sup>

**พระสมหมาย ปริปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา มีการศึกษาของ  
ผู้จัดงานเพื่อให้งานออกมามีดียิ่งขึ้น<sup>๑๒๒</sup>

**พระวรวิทย์ อธิปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา พระสงฆ์ได้ศึกษา  
เรียนรู้และเข้าใจในงานปริวาสกรรมดียิ่งขึ้น<sup>๑๒๓</sup>

**พระส้าง ธรรมกรกิจโต** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา พระสงฆ์กับญาติ  
โยมได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาการจัดงานประเพณีที่จะสืบทอดศาสนา<sup>๑๒๔</sup>

**พระมาวิน จันทมโม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา พระสงฆ์ผู้จัดงาน  
ปริวาสกรรมความศึกษาด้านประเพณีให้มากยิ่งขึ้น<sup>๑๒๕</sup>

**พระชำนาญ ชاکโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา เพื่อให้พระภิกษุ  
และพุทธศาสนิกชนทั้งหลายได้เข้าใจในเรื่องของการอยู่ปริวาสกรรมของภิกษุ ผู้ต้องอาบัติ  
สังฆาทิเสส เพื่อชำระอาบัติที่ตนติดจะได้บริสุทธิ์<sup>๑๒๖</sup>

---

<sup>๑๒๑</sup> สัมภาษณ์ พระครูสุวรรณวิจิตร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.  
๒๕๕๕.

<sup>๑๒๒</sup> สัมภาษณ์ พระสมหมาย ปริปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน  
พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๒๓</sup> สัมภาษณ์ พระวรวิทย์ อธิปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน  
พ.ศ. ๒๕๕๕.

สัมภาษณ์ พระสมศักดิ์ ยสินธโร, ที่พักสงฆ์หนองท่ม จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรม  
วัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๒๔</sup> สัมภาษณ์ พระส้าง ธรรมกรกิจโต, วัดราชกาญจนา จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัด  
สระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๒๕</sup> สัมภาษณ์ พระมาวิน จันทมโม, วัดสันตยารมย์ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรม  
วัดสระพังทอง, ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๒๖</sup> สัมภาษณ์ พระชำนาญ ชากโร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัด  
สระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

**พระสมศักดิ์ ยสินธโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา กิจกรรมของพระในการอยู่ปรวิาสกรรม จึงมีความตระหนักและเข้าใจในบุญคุณพ่อแม่<sup>๑๒๗</sup>

**พระณัฐพล สุขม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา ได้ศึกษาวัฒนธรรมบุญอยู่ปรวิาสกรรม การจัดงาน ผู้ที่เกี่ยวข้องในการร่วมงานคือพระภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกา<sup>๑๒๘</sup>

**พระประเสริฐ กุสโล** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา ศึกษาความเป็นมางานปรวิาสกรรม มีความเข้าใจประเพณี ฮิตสิบสองกองสิบสี่<sup>๑๒๙</sup>

**พระสุทธนิภัทร รานวิโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา พระสงฆ์ได้ศึกษาการอยู่ปรวิาสกรรม มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น<sup>๑๓๐</sup>

**พระอิทธิวุฒิ โรจนธมโม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา ศึกษาประเพณีการจัดงานปรวิาสกรรมสำหรับพระสงฆ์รุ่นหลังและคนรุ่นใหม่จะได้ศึกษาสืบทอดประเพณีต่อไป<sup>๑๓๑</sup>

**พระประสิทธิ์ ดิกขปญโญ** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา ศึกษาความรู้ต่างๆ ในงานปรวิาสกรรม พระสงฆ์จะได้มีความเข้าใจในพระธรรมวินัยมากขึ้น<sup>๑๓๒</sup>

**พระอานันท์ คุรุจิตโต** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการอยู่ปรวิาสกรรมร่วมกันเป็น จำนวนมากการปรับตัวเข้าหากัน และเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อความเข้าใจกัน และปฏิบัติให้ถูกต้อง ทำให้ได้ความรู้และประสบการณ์<sup>๑๓๓</sup>

---

<sup>๑๒๗</sup> สัมภาษณ์ พระสมศักดิ์ ยสินธโร , ที่พักสงฆ์หนองท่ม จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรวิาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๒๘</sup> สัมภาษณ์ พระณัฐพล สุขม, ผู้เข้าร่วมงานปรวิาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๒๙</sup> สัมภาษณ์ พระประเสริฐ กุสโล, วัดป่าโยธาประสิทธิ์, ผู้เข้าร่วมงานปรวิาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๓๐</sup> สัมภาษณ์ พระสุทธนิภัทร รานวิโร, วัดป่าสันติธรรม จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปรวิาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๓๑</sup> สัมภาษณ์ พระประเสริฐ กุสโล, วัดป่าโยธาประสิทธิ์, ผู้เข้าร่วมงานปรวิาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๓๒</sup> สัมภาษณ์ พระอิทธิวุฒิ โรจนธมโม, วัดเหล่าขวนชม, ผู้เข้าร่วมงานปรวิาสกรรมวัดสระพังทอง , ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๓๓</sup> สัมภาษณ์ พระอานันท์ คุรุจิตโต, วัดโลกกร จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรวิาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

นายอภิเดช ขงยัน ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา ให้รู้จักระเบียบให้  
เข้าใจในหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา<sup>๓๔</sup>

นายณรินทร์ ยะสะกะ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา การศึกษาอยู่ปริวาส  
กรรม ทำให้เข้าใจพระธรรมวินัยมากขึ้น<sup>๓๕</sup>

นายกันชนะ พลหารให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา ทำให้ภิกษุได้ศึกษา  
สิกขาบทและข้อวัตรต่างๆ ให้เข้าใจในการนำไปปฏิบัติและมีการแลกเปลี่ยนความรู้และ  
ประสบการณ์<sup>๓๖</sup>

นายมานพ พรโสภาให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา ด้านการศึกษา คือ ให้  
พระภิกษุได้รู้จักรัทธิวินัย คือ รู้จักหลักข้อปฏิบัติของตน<sup>๓๗</sup>

นายเอแลนด์ บางสิริให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา ช่วยทำให้เข้าใจใน  
พระธรรมวินัยมากขึ้น<sup>๓๘</sup>

แม่เฮย ขงยันให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา เพื่อให้รู้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ใน  
หลายๆด้านโดยเฉพาะด้านวัฒนธรรมภาคปฏิบัติ ได้ชัดเจนขึ้น นำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้ดี<sup>๓๙</sup>

แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดีให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา การอยู่ปริวาสกรรม  
ทำให้การศึกษาเป็นรูปแบบที่มีความเจริญและมีความเข้าใจในการศึกษาเรียนรู้ในด้านต่างๆ ได้ดี  
มากยิ่งขึ้นเพราะการอยู่ปริวาสกรรมนั้น เป็นสังฆกรรมอีกประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นในอิติสิบสอง<sup>๔๐</sup>

---

<sup>๓๔</sup> สัมภาษณ์ นายอภิเดช ขงยัน (กำนัน), ตำบลหนองย่างชั้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระ  
พังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๕</sup> สัมภาษณ์ นายณรินทร์ ยะสะกะ (อ.บ.ค.), บ้านหนองย่าง, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพัง  
ทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๖</sup> สัมภาษณ์ นายกันชนะ พลหาร, ตำบลหนองย่างชั้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง,  
๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๗</sup> สัมภาษณ์ นายมานพ พรโสภา, ตำบลหนองย่างชั้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง,  
๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๘</sup> สัมภาษณ์ นายเอแลนด์ บางสิริ, ตำบลหนองย่างชั้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง,  
๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๓๙</sup> สัมภาษณ์ แม่เฮย ขงยัน บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑  
พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๔๐</sup> สัมภาษณ์ แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง,  
๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

แม่โหวา มหาวงศ์ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา พระสงฆ์ได้ศึกษาเรียนรู้ และเข้าใจในงานปรีชาธรรมดียิ่งขึ้น<sup>๑๔๑</sup>

แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา มีการศึกษาของผู้จัดงานเพื่อให้งานออกมาดียิ่งขึ้น<sup>๑๔๒</sup>

นางน้ำฝน เรทหนูให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านการศึกษา ได้ศึกษาประเพณีบุญอยู่กรรมให้มีความเข้าใจ<sup>๑๔๓</sup>

### สรุปบทสัมภาษณ์ความสำคัญด้านการศึกษา

พระภิกษุ และพุทธศาสนิกชนทั้งหลายได้เข้าใจในเรื่องของการอยู่ปรีชาธรรมของภิกษุ ผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสส เพื่อชำระอาบัติที่ตนติดจะได้บริสุทธิ์ และทำให้เกิดการเรียนรู้ในการอยู่ ปรีชาธรรมร่วมกันเป็นจำนวนมากการปรับตัวเข้าหากัน และเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อความเข้าใจ กัน และปฏิบัติให้ถูกต้อง ทำให้ได้ความรู้และประสบการณ์ การศึกษาประเพณีการจัดงานปรีชา ธรรมสำหรับพระสงฆ์รุ่นหลังและคนรุ่นใหม่จะได้ศึกษาสืบทอดประเพณีต่อไป

**ด้านเศรษฐกิจ :** จากที่ได้ออกศึกษาวิจัยในภาคสนามพบว่า มีการหมุนเวียนของระบบ เศรษฐกิจของบรรดาพ่อค้าแม่ค้าพอสมควรจากการสอบถามพ่อค้า แต่ละร้านซึ่งเข้ามาจำหน่าย สินค้า จำพวกหนังสือสวดมนต์หนังสือธรรมะ เทป บริหารของพระที่ใช้จำเป็น และเครื่องใช้จำเป็น ต่าง ๆ ได้ขายสินค้าในลักษณะนี้มานานหลายปีแล้ว สินค้าที่นำมาจำหน่าย จะเอากำไรแต่พออยู่ได้ จะเน้นตรงที่ได้มีโอกาสได้ร่วมเผยแพร่ธรรมะอีกในแนวทางหนึ่ง สำหรับผู้ซื้อส่วนมากก็จะเป็น พระภิกษุผู้มาเข้าปรีชาธรรมนั้น เองนอกจากนั้นก็ยังมีบรรดาประชาชนที่ผู้ประพฤติประโยชน์ต่อ สังคม เพื่อจะละสิ่งอันเป็นอกุศลทั้งหลาย ให้เบาบางลงและให้หมดไปในที่สุด

<sup>๑๔๑</sup> สัมภาษณ์ แม่โหวา มหาวงศ์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรีชาธรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๔๒</sup> สัมภาษณ์ แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรีชาธรรมวัดสระพังทอง , ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๔๓</sup> สัมภาษณ์ นางน้ำฝน เรทหนู, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรีชาธรรมวัดสระพังทอง, วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๕, เวลา ๑๐.๓๐ น.

### สรุปบทสัมภาษณ์ความสำคัญด้านเศรษฐกิจ

**พระสมหมาย ปริปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ การอยู่ปรีวาสกรรมถ้ำจัดใหญ่ คนเยอะ พ่อค้าแม่ขายมามาก ก็จะทำให้เศรษฐกิจในหมู่บ้านที่จัดปรีวาสดีขึ้น<sup>๑๔๔</sup>

**พระวรวุฒิ อธิปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ ทำให้เศรษฐกิจชุมชนนั้นๆ ที่มีการจัดงานปรีวาสกรรม มีการทำมาค้าขายดีขึ้น เพื่อการทำบุญหรือร่วมเป็นเจ้าภาพถวายภัตตาหาร น้ำปานะ โดยการจับจ่ายซื้อของจากร้านค้า<sup>๑๔๕</sup>

**พระส้าง ธมมรชิต** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ ช่วยให้การค้าขายในชุมชนมีปริมาณมากขึ้น<sup>๑๔๖</sup>

**พระมาวิน จันทรมุโม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ ทำให้ชาวบ้านมีเงินเพิ่มมากขึ้น ค้าขายดีขึ้น ทั้งในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง<sup>๑๔๗</sup>

**พระชำนาญ ชาคโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ ทำให้ชาวบ้านมีรายได้จากการทำกิจกรรมปรีวาส<sup>๑๔๘</sup>

**พระสมศักดิ์ ยสินธโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจในด้านเศรษฐกิจนั้น ถ้าบุคคลได้มีโอกาสเข้าอยู่ปรีวาส ก็จะรู้จักนำหลักธรรมไปในการดำเนินชีวิต รู้จักพอเพียง รู้จักสันโดษ ทำให้รู้จักละความโลภ ที่เกิดขึ้น ฉะนั้นการเข้าอยู่ปรีวาสกรรมจึงสามารถที่จะช่วยให้เศรษฐกิจของชาวบ้านเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น<sup>๑๔๙</sup>

---

<sup>๑๔๔</sup> สัมภาษณ์ พระสมหมาย ปริปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๔๕</sup> สัมภาษณ์ พระวรวุฒิ อธิปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๔๖</sup> สัมภาษณ์ พระส้าง ธมมรชิต, วัดราชกาญจนา จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๔๗</sup> สัมภาษณ์ พระมาวิน จันทรมุโม, วัดสันตยารมย์ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๔๘</sup> สัมภาษณ์ พระชำนาญ ชาคโร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๔๙</sup> สัมภาษณ์ พระสมศักดิ์ ยสินธโร, ที่พักสงฆ์หนองท่ม จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

พระณัฐพล สุกม ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ ในชุมชนนั้นเห็นความสำคัญในการจัดปฐกฐกรรม ว่ามีประโยชน์<sup>๑๕๐</sup>

พระประเสริฐ กุสโล ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ ตามธรรมดาเมื่อมีภิกษุมาร่วมกันเป็นจำนวนมากเรื่องการขบ การฉัน ย่อมอาศัยศรัทธาญาติโยมทั้งหลายมาช่วยกันหาข้าวปลาอาหาร น้ำปานะ และความสะอาดอื่น ก็ย่อมมีการใช้จ่ายของค้ำประกอบ เพื่อให้งานลุล่วงไปด้วยดี<sup>๑๕๑</sup>

พระสุทธนิภัทร ฐานวิโร ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจชุมชนดีมีการใช้จ่ายร่วมทำบุญใช้เงินถวายจตุปัจจัยในงาน<sup>๑๕๒</sup>

พระอิทธิวุฒิ โรจนธมโม ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจกระจายรายได้สู่ชุมชน หมู่บ้าน<sup>๑๕๓</sup>

พระประสิทธิ์ ดิขขปญโญให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ ในการจัดงานมีการใช้จ่าย สร้างรายได้ ในหมู่บ้านและที่ใกล้เคียง<sup>๑๕๔</sup>

พระอนันท์ คุรุจิตโต ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ มีการร่วมตักบาตรบริจาคทาน จตุปัจจัยในงาน<sup>๑๕๕</sup>

นายอภิเดช ยงยัน ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ มีรายได้ให้ชุมชนให้วัด หลังจากจบงานแล้ว

---

<sup>๑๕๐</sup> สัมภาษณ์ พระณัฐพล สุกม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๕๑</sup> สัมภาษณ์ พระประเสริฐ กุสโล, วัดป่าโยธาประสิทธิ์, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๕๒</sup> สัมภาษณ์ พระสุทธนิภัทร ฐานวิโร, วัดป่าสันติธรรม จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๕๓</sup> สัมภาษณ์ พระอิทธิวุฒิ โรจนธมโม, วัดเหล่าขวนชม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๕๔</sup> สัมภาษณ์ พระประสิทธิ์ ดิขขปญโญ, วัดโนนสว่างนาราม จ.สกลนคร, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๕๕</sup> สัมภาษณ์ พระอนันท์ คุรุจิตโต, วัดโลกกรุ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

นายรินทร์ ยะสะกะ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ รายได้กระจายในชุมชน หมู่บ้าน ชาวบ้านได้ค้าขายสิ่งต่างๆ เช่น อาหารใส่บาตร ดอกไม้ เป็นต้น<sup>๕๖</sup>

นายกันชนะ พลหาร ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ พุทธศาสนิกชนผู้หวังบุญกุศล ก็ร่วมกันดูแลอุปฐากรักษาพระสงฆ์ เช่น การบริจาคทาน รักษาศีล ฟังธรรม การเข้าอยู่ปริวาสกรรมของพระภิกษุต้องมียอดประกอบสี่ คือ การใช้จ่ายในการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคในการให้ความสัปปายะ<sup>๕๗</sup>

นายมานพ พรโสภณ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ ในการอยู่ปริวาส มีพระภิกษุและญาติโยม อุบาสก อุบาสิกา มาร่วมบุญมากมายอยู่มีการใช้จ่ายเงินทองในการเป็นอยู่และโภชนาการต่างๆ เพื่อดูแลพระภิกษุสงฆ์ได้ปฏิบัติธรรมและ เป็นอยู่หลับนอนอย่างสัปปายะทุกด้าน<sup>๕๘</sup>

นายเอแลนด์ บางสิริ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านดีขึ้น ทำบุญตักบาตร ซื้อขายอาหาร เป็นต้น<sup>๕๙</sup>

แม่เฮย ยงยัน ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ มีการซื้อขาย ทำบุญทำให้เศรษฐกิจในชุมชนหมู่บ้านดีขึ้น<sup>๖๐</sup>

แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดีให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ มีการใช้จ่ายในการจัดงาน กระจายรายได้<sup>๖๑</sup>

แม่โอวา มหาวงศ์ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ มีคนร่วมงานมาก เศรษฐกิจก็ดีขึ้น มีการซื้อขายมากขึ้น เช่น การซื้ออาหารไปทำบุญ เป็นต้น<sup>๖๒</sup>

<sup>๕๖</sup> สัมภาษณ์ นายอภิเชษ ขงยัน (กำนัน), ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๗</sup> สัมภาษณ์ นายกันชนะ พลหาร, ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๘</sup> สัมภาษณ์นายมานพ พรโสภณ, ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๕๙</sup> สัมภาษณ์นายเอแลนด์ บางสิริ, ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๖๐</sup> สัมภาษณ์แม่เฮย ยงยัน บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๖๑</sup> สัมภาษณ์แม่ทองสร้อย มูลสินทร์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๖๒</sup> สัมภาษณ์แม่โอวา มหาวงศ์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

**แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสำคัญด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจในชุมชน หมู่บ้านดีขึ้น<sup>๑๖๓</sup>

### **สรุปบทสัมภาษณ์ความสำคัญด้านเศรษฐกิจ**

การอยู่ปริวาสกรรมถ้าจัดใหญ่ คนเยอะ พ่อค้าแม่ขายมามาก ก็จะทำให้เศรษฐกิจในหมู่บ้านที่จัดปริวาสดีขึ้น การค้าขายในชุมชนมีปริมาณมากขึ้น เมื่อมีภิกษุมาร่วมกันเป็นจำนวนมากเรื่องการขบ การฉัน ย่อมอาศัยศรัทธาญาติโยมทั้งหลายมาช่วยกันหาข้าวปลา อาหาร น้ำปานะ และความสะดวกอื่น ก็ย่อมมีการใช้จ่ายของค์ประกอบ เพื่อให้งานลุล่วงไปด้วยดีมีการใช้จ่ายร่วมทำบุญใช้เงินถวายจตุปัจจัยในงาน และเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน หมู่บ้าน ในการจัดงานมีการใช้จ่าย ได้จากศรัทธาญาติโยมที่มาทำบุญ สร้างรายได้ ในหมู่บ้านและที่ใกล้เคียง มีการร่วมตักบาตร บริจาคทาน จตุปัจจัยในงาน

### **บทสัมภาษณ์ความสัมพันธ์ของการอยู่ปริวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน**

**พระสมหมาย ปริปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปริวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านชาวบ้านกับวัดมีความสัมพันธ์ที่ดีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งได้เตรียมงานแล้วได้ทำบุญไปในตัวมีความสามัคคีในหมู่บ้านและทางวัดในการเตรียมงานร่วมกัน<sup>๑๖๔</sup>

**พระวรวุฒิ อธิปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปริวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านชาวบ้านกับวัดมีความสัมพันธ์ที่ดีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน<sup>๑๖๕</sup>

**พระส้าง ฆมมฺรคฺชิต** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปริวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน ความสัมพันธ์วัดที่จัดงานกับชาวบ้านมีส่วนร่วมช่วยกันเกี่ยวกับการจัดงาน โดยนิมนต์ครูอาจารย์จากวัดต่าง ๆ มาแสดงธรรมในงานปริวาสกรรมเพื่อที่ได้มีการฟังพระธรรมเทศนา ชาวบ้านก็ได้มีความยินดีที่จะจัดงานกับทางวัดเพื่อเป็นการรักษาประเพณี<sup>๑๖๖</sup>

<sup>๑๖๓</sup> สัมภาษณ์แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๖๔</sup> สัมภาษณ์พระสมหมาย ปริปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๖๕</sup> สัมภาษณ์พระวรวุฒิ อธิปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๖๖</sup> สัมภาษณ์พระส้าง ฆมมฺรคฺชิต, วัดราชกาญจนา จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

**พระมาวิน จันทมุนี** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านความเชื่อในประเพณีฮีตรับรองอาจทำให้ ความเชื่อ-ศรัทธาเปรียบไปบ้าง สำหรับคนรุ่นใหม่ที่ไม่เรียนรู้ และตามยุคสมัยโลกาภิวัตน์<sup>๑๖๗</sup>

**พระชำนัญ ชาคโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านการอยู่ปรึวาสมีความสำคัญต่อประเพณีมากกับชาวบ้าน ได้มีการทำบุญกับยังได้มีการจัดงานปฏิบัติธรรมรักษาศีล<sup>๑๖๘</sup>

**พระสมศักดิ์ ยสินธิ์โร** การอยู่ปรึวาสกรรมมีความสัมพันธ์กับชาวบ้านแน่นอน มีการอยู่ปรึวาสกรรมอยู่ที่ไหนต้องมีชาวอยู่ที่นั่น เพราะชาวพุทธมีจิตใจใฝ่บุญกุศลอยู่แล้ว<sup>๑๖๙</sup>

**พระณัฐพล สุกม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านให้ญาติโยมได้มีส่วนร่วมกับทางวัด โดยที่ทางวัด ได้จัดงานปรึวาสขึ้นมา เพื่อให้เชิญชวนชาวบ้านมาทำบุญ จะได้มีความคุ้นเคยกับทางวัดว่าวัดมีงานอะไรแต่ละเดือน<sup>๑๗๐</sup>

**พระประเสริฐ กุสโล** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านงานบุญปรึวาสกรรมทำให้มีความสามัคคีช่วยทางวัดกับชาวบ้านได้ร่วมกันจัดงาน<sup>๑๗๑</sup>

**พระสุทธิภัทร ฐานวิโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านให้ญาติโยมได้มีส่วนร่วมกับทางวัด โดยที่ทางวัด ได้จัดงานปรึวาสขึ้นมา เพื่อให้เชิญชวนชาวบ้านมาทำบุญ จะได้มีความคุ้นเคยกับทางวัดว่าวัดมีงานอะไรแต่ละเดือน<sup>๑๗๒</sup>

---

<sup>๑๖๗</sup> สัมภาษณ์พระมาวิน จันทมุนี, วัดสันตยารมย์ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๖๘</sup> สัมภาษณ์พระชำนัญ ชาคโร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๖๙</sup> สัมภาษณ์ พระสมศักดิ์ ยสินธิ์โร , ที่พักสงฆ์หนองท่ม จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๗๐</sup> สัมภาษณ์ พระณัฐพล สุกม, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๗๑</sup> สัมภาษณ์ พระประเสริฐ กุสโล, วัดป่าโยธาประสิทธิ์, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๗๒</sup> สัมภาษณ์ พระสุทธิภัทร ฐานวิโร, วัดป่าสันติธรรม จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

**พระอิทธิวุฒิ โรจนธมฺโม** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านบอกบุญชาวบ้านในการช่วยเตรียมงาน ตลอดจนให้เข้าร่วมงานเพื่อจะได้ปฏิบัติธรรม ทำบุญไปด้วย<sup>๑๓๓</sup>

**พระประสิทธิ์ ดิถีพลบุญ** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านวิถีชาวบ้านทั่วไปการทำบุญตักบาตรเป็นปกติแต่เมื่อมีงานปรึวาสกรรมได้ทำบุญก็พระสงฆ์จำนวนมาก ทำให้ชาวบ้านมีความสามัคคีกันในการเตรียมงานต่าง ๆ เป็นต้น<sup>๑๓๔</sup>

**พระอานันท์ คุรุจิตฺโต** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านประเพณีต้องมีการอนุรักษ์และให้ความสำคัญ ธรรมเนียมเดิมและให้สืบต่อไป ให้คนรุ่นหลังเข้าใจประเพณีโบราณอีสานด้วยจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง<sup>๑๓๕</sup>

**นายอภิเชษ ยงยัน(ก้านัน)** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านบอกบุญชาวบ้านในการช่วยเตรียมงาน ตลอดจนให้เข้าร่วมงานเพื่อจะได้ปฏิบัติธรรม ทำบุญไปด้วย<sup>๑๓๖</sup>

**นายณรินทร์ ยะสะกะ** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน การบ้านและวัดมีจัดงานปรึวาสกรรมต้องช่วยกัน มีความสัมพันธ์กันในหมู่บ้าน ชุมชน ตำบลทุกส่วน ช่วยกัน<sup>๑๓๗</sup>

**นายกันชนะ พลหาร** ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน ชาวบ้านได้ให้ความร่วมมือร่วมใจที่จะทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา<sup>๑๓๘</sup>

---

<sup>๑๓๓</sup> สัมภาษณ์ พระอิทธิวุฒิ โรจนธมฺโม, วัดเหล่าชวนชม, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๓๔</sup> สัมภาษณ์ พระประสิทธิ์ ดิถีพลบุญ, วัดโนนสว่างนาราม จ.สกลนคร , ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๓๕</sup> สัมภาษณ์ พระอานันท์ คุรุจิตฺโต, วัดโคกกรู จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๓๖</sup> สัมภาษณ์ นายอภิเชษ ยงยัน (ก้านัน), ตำบลหนองย่างชัน, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๓๗</sup> สัมภาษณ์ นายณรินทร์ ยะสะกะ (อ.บ.ค.), บ้านหนองย่าง , ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๓๘</sup> สัมภาษณ์ นายกันชนะ พลหาร, ตำบลหนองย่างชัน, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

นายเอแลนด์ บางสิริ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านวิธขวบ้านการจัดงานปรึวาสถือว่าหาได้ยากที่จะได้ทำบุญกับพระที่มาแต่ละทิศแต่ละทาง ได้ทำบุญได้ตักบาตรได้ฟังพระธรรมเทศนาด้วย<sup>๑๗๕</sup>

นายมานพ พรโสภา ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านการบ้านและวัดมีจัดงานปรึวาสกรรมต้องช่วยกัน มีความสัมพันธ์กันในหมู่บ้าน ชุมชน ตำบลทุกส่วน ช่วยกัน<sup>๑๗๖</sup>

แม่เฮย ยงยัน ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านอาจเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ตามปัจจุบันเพราะประชาชนไม่ได้ศึกษา และขาดความเข้าใจ ประเพณี<sup>๑๗๗</sup>

แม่โอวา มหาวงศ์ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน พระสงฆ์ได้รู้จักชาวบ้าน และชาวบ้านก็ได้สร้างศรัทธาเพิ่มไปอีก<sup>๑๗๘</sup>

แม่ทองสร้อย มูลสรินทร์ ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านชาวพุทธและพระสงฆ์ได้ช่วยกันจัดงานในวัดและหมู่บ้านชุมชน<sup>๑๗๙</sup>

แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี ให้สัมภาษณ์ เรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน ชาวบ้านกับวัดมีความสัมพันธ์กันดีเหมือนครอบครัวมีปัญหาอะไรก็เข้ามาปรึกษา กัน<sup>๑๘๐</sup>

<sup>๑๗๕</sup> สัมภาษณ์ นายเอแลนด์ บางสิริ, ตำบลหนองย่างชั้น, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๗๖</sup> สัมภาษณ์ นายมานพ พรโสภา, ตำบลหนองย่างชั้น, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๗๗</sup> สัมภาษณ์ แม่เฮย ยงยัน บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

สัมภาษณ์ แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๗๘</sup> สัมภาษณ์ แม่โอวา มหาวงศ์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๗๙</sup> สัมภาษณ์ แม่ทองสร้อย มูลสรินทร์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๑๘๐</sup> สัมภาษณ์ แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

## สรุปบทสัมภาษณ์ทั้งหมดในหัวข้อเรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรีวาศรกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน

ชาวบ้านกับวัดมีความสัมพันธ์ที่ดีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งได้เตรียมงานแล้วได้ทำบุญไปในตัว และสร้างความสามัคคีในหมู่บ้านและทางวัดในการเตรียมงานร่วมกันชาวบ้านกับวัดมีความสัมพันธ์ที่ดีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์วัดที่จัดงานกับชาวบ้านมีส่วนร่วมช่วยกันเกี่ยวกับการจัดงาน โดยนิมนต์ครูอาจารย์จากวัดต่าง ๆ มาแสดงธรรมในงานปรีวาศรกรรมเพื่อที่ได้มีการฟังพระธรรมเทศนา ชาวบ้านก็ได้มีความยินดีที่จะจัดงานกับทางวัดเพื่อเป็นการรักษาประเพณีการอยู่ปรีวาศรกรรมมีความสำคัญต่อประเพณีมากกับชาวบ้านได้มีการทำบุญกับยังได้มีการจัดงานปฏิบัติธรรมรักษาศีล ๕ ให้ญาติโยมได้มีส่วนร่วมกับทางวัด โดยที่ทางวัด ได้จัดงานปรีวาศรกรรมขึ้นมา เพื่อให้เชิญชวนชาวบ้านมาทำบุญ จะได้มีความคุ้นเคยกับทางวัดว่าวัดมีงานอะไรแต่ละเดือน บอกบุญชาวบ้านในการช่วยเตรียมงาน ตลอดจนให้เข้าร่วมงานเพื่อจะได้ปฏิบัติธรรม ทำบุญไปด้วย วิถีชาวบ้านทั่วไปการทำบุญตักบาตรเป็นปกติแต่เมื่อมีงานปรีวาศรกรรมได้ทำบุญกับพระสงฆ์จำนวนมาก ทำให้ชาวบ้านมีความสามัคคีกันในการเตรียมงานต่าง ๆ เป็นต้น และประเพณีต้องมีการอนุรักษ์และให้ความสำคัญ ธรรมเนียมเดิมและให้สืบทอดไป ให้คนรุ่นหลังเข้าใจประเพณีโบราณอีสานด้วยจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง

บอกบุญชาวบ้านในการช่วยเตรียมงาน ตลอดจนให้เข้าร่วมงานเพื่อจะได้ปฏิบัติธรรมการที่บ้านและวัดมีจัดงานปรีวาศรกรรมต้องช่วยกัน มีความสัมพันธ์กันในหมู่บ้าน ชุมชน ตำบลทุกส่วน ช่วยกันและชาวบ้านได้ให้ความร่วมมือร่วมใจที่จะทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา งานประเพณีอาจเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ตามปัจจุบันเพราะประชาชนไม่ได้ศึกษา และขาดความเข้าใจประเพณีพระสงฆ์ได้รู้จักชาวบ้าน และชาวบ้านก็ได้สร้างศรัทธาเพิ่มขึ้นจากเดิม ชาวพุทธและพระสงฆ์ได้ช่วยกันจัดงานในวัดและหมู่ชุมชน ซึ่งชาวบ้านกับวัดมีความสัมพันธ์กันดีเหมือนครอบครัวมีปัญหาอะไรก็เข้ามาปรึกษากัน ชาวบ้านกับวัดมีความสัมพันธ์ที่ดีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งได้เตรียมงานแล้วได้ทำบุญไปในตัว และสร้างความสามัคคีในหมู่บ้านและทางวัดในการเตรียมงานร่วมกันชาวบ้านกับวัดมีความสัมพันธ์ที่ดีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

**อุปาสก :** ความสัมพันธ์วัดที่จัดงานกับชาวบ้านมีส่วนร่วมช่วยกันเกี่ยวกับการจัดงาน โดยนิมนต์ครูอาจารย์จากวัดต่าง ๆ มาแสดงธรรมในงานปรีวาศรกรรมเพื่อที่ได้มีการฟังพระธรรมเทศนา ชาวบ้านก็ได้มีความยินดีที่จะจัดงานกับทางวัดเพื่อเป็นการรักษาประเพณี การอยู่ปรีวาศรกรรมมีความสำคัญต่อประเพณีมากกับชาวบ้านได้มีการทำบุญกับยังได้มีการจัดงานปฏิบัติธรรมรักษาศีล ๕ ให้ญาติโยมได้มีส่วนร่วมกับทางวัด โดยที่ทางวัด ได้จัดงานปรีวาศรกรรมขึ้นมา เพื่อให้เชิญชวนชาวบ้านมาทำบุญ จะได้มีความคุ้นเคยกับทางวัดว่าวัดมีงานอะไรแต่ละเดือน

**อุบาสิกา :** บอกลูกชายบ้านในการช่วยเตรียมงาน ตลอดจนให้เข้าร่วมงานเพื่อจะได้ปฏิบัติธรรม ทำบุญไปด้วย วิถีชาวบ้านทั่วไปการทำบุญตักบาตรเป็นปกติแต่เมื่อมีงานปรีวาสนกรรมได้ทำบุญกับพระสงฆ์จำนวนมาก ทำให้ชาวบ้านมีความสามัคคีกันในการเตรียมงานต่าง ๆ เป็นต้น และประเพณีต้องมีการอนุรักษ์และให้ความสำคัญ ธรรมเนียมเดิมและให้สืบทอดไป ให้คนรุ่นหลังเข้าใจประเพณีโบราณอีสานด้วยจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง บอกลูกชายบ้านในการช่วยเตรียมงาน ตลอดจนให้เข้าร่วมงานเพื่อจะได้ปฏิบัติธรรม การที่บ้านและวัดมีจัดงานปรีวาสนกรรมต้องช่วยกัน มีความสัมพันธ์กันในหมู่บ้าน ชุมชน ตำบลทุกส่วน ช่วยกันและชาวบ้านได้ให้ความร่วมมือร่วมใจที่จะทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา งานประเพณีอาจเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ตามปัจจุบันเพราะประชาชนไม่ได้ศึกษา และขาดความเข้าใจประเพณี พระสงฆ์ได้รู้จักชาวบ้าน และชาวบ้านก็ได้สร้างศรัทธาเพิ่มขึ้นจากเดิม ชาวพุทธและพระสงฆ์ได้ช่วยกันจัดงานในวัดและหมู่บ้านชุมชน ซึ่งชาวบ้านกับวัดมีความสัมพันธ์กันดีเหมือนครอบครัวมีปัญหาอะไรก็เข้ามาปรึกษากัน

#### ๔.๓.๕ การเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี อีตลิบสอง เปลี่ยนแปลงไป

ประเพณีวัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพราะความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุดแต่การเปลี่ยนแปลงจะเร็วหรือช้าขึ้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่มาเกี่ยวข้องเช่นระดับ แต่ประเพณีท้องถิ่นอีสานส่วนหนึ่ง เกิดจากความเชื่อและสภาพจิตใจความรู้สึกนึกคิดของชาวอีสาน โดยเฉพาะ มีผลทำให้เกิดประเพณีที่เกิดในส่วนนี้เป็นเอกลักษณ์ของภาคอีสานที่แตกต่างจากภาคอื่น<sup>๑๘๕</sup> ซึ่งเป็นการศึกษาของคนในสังคมการสื่อสารคมนาคม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การนำมาเปลี่ยนแปลงประเพณีวัฒนธรรม กับสังคมเป็นของคู่กัน ต้องไปด้วยกันเสมอ ถ้าสังคมเปลี่ยน ประเพณีวัฒนธรรมก็เปลี่ยนสังคมก็เปลี่ยน มีผลเกี่ยวเนื่องกัน องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่นการค้นพบ การประดิษฐ์การขัดแย้ง การแข่งขันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และประเพณีวัฒนธรรมมีผลทำให้ระบบรูปแบบทางสังคมและวิถีชีวิตของมนุษย์ทั้งที่เป็นวัตถุและไม่ใช้วัตถุเปลี่ยนแปลง ประเพณีวัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด เนื่องจากปัญหาที่มนุษย์ประสบอยู่ในสังคมเป็นประจำประกอบกับมีความต้องการจะปรับปรุงวิถีชีวิตของตนเองและครอบครัวให้มีสภาพดีขึ้นกว่าเดิม จะเห็นว่า วัฒนธรรมกับสังคมต้องไปด้วยกันเสมอ มีผลเกี่ยวเนื่องกัน โดยเฉพาะในระบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็มีความ สัมพันธ์กับโครงสร้างของสังคมด้วย เช่นการรับเอาแบบอย่างความเป็นอยู่ในเรื่องอาหารการกินการแต่งกาย การพักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ โดยสิ่งเหล่านี้ไม่ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงทาง

<sup>๑๘๕</sup> จารุวรรณ ธรรมวัตร, คติชาวบ้านอีสาน, พิมพ์ครั้งที่ ๒ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรวัฒนา เชียงสะพานพุทธ,ม.ป.ป.),หน้า ๑.

สังคมเวียนเสียแต่การเปลี่ยนแปลงทางประเพณี วัฒนธรรม มีผลสะท้อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบความสัมพันธ์ของบุคคลแตกต่างไปจากที่เคยเป็นอยู่มาแต่เดิม

ปัจจุบันสังคมไทยกลายเป็นสังคมบริโภคนิยมและวัตถุนิยมมากขึ้น จนทำให้ไม่สนใจหรือละเลยต่อความเชื่อและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามที่มีมาแต่อดีต ด้วยเหตุนี้สังคมไทยในปัจจุบันจึงเกิดปัญหาเนื่องจากการซึมซับวัฒนธรรมต่างประเทศรวดเร็วเกินไป โดยที่ยังมิได้เตรียมตัวให้พร้อมในเรื่องของความเข้าใจที่จะรับวัฒนธรรมต่างประเทศ ดังนั้นจึงทำให้รับมาปฏิบัติในประเทศอย่างไม่เหมาะสม

### **บทสัมภาษณ์การเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป**

**พระสมหมาย ปริปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไปทุกวันนี้คนรุ่นใหม่ไม่ค่อยได้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับงานบุญมากเท่าไรเลยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษา<sup>๘๖</sup>

**พระวรวิทย์ อธิปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไปจากความเชื่อในแต่ละหมู่บ้านจะมีความเชื่อเป็นของตนเองทำให้ประเพณีแต่ละบ้านมีการเปลี่ยนแปลง<sup>๘๗</sup>

**พระส้าง ธรรมฤทธิโต** ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป อยู่กับความเชื่อของท้องถิ่น และมีการเปลี่ยนแปลงของความเชื่ออีกในด้านหนึ่งด้วย<sup>๘๘</sup>

---

<sup>๘๖</sup> สัมภาษณ์ พระสมหมาย ปริปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๘๗</sup> สัมภาษณ์ พระวรวิทย์ อธิปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๘๘</sup> สัมภาษณ์ พระส้าง ธรรมฤทธิโต, วัดราชกาญจนา จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

พระมาวิน จันทมุนี ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงคือพระสงฆ์บางพวกอาจจะได้เข้าปรีวาสกรรมหลาย จัดเป็นประเพณีที่ทำให้ตนเองบริสุทธิ์<sup>๘๘</sup>

พระชำนาญ ชากโร ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป อาจเปรียบแปลงไปตามสมัย คือมีการให้ญาติโยมร่วม ทำบุญใส่บาตร พระจำนวนมากได้ทำบุญกับพระหลาย ๆ วัดร่วมกันซึ่งหาได้ยาก<sup>๘๙</sup>

พระสมศักดิ์ ยสินธิโร ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป ความเชื่อในเรื่องประเพณีขึ้นอยู่กับตัวบุคคล และคณะที่จัดงานที่ทำให้ความสำคัญในการจัดงานฮิตสิบสองยังคงรักษาแบบอย่างประเพณีดั้งเดิมเอาไว้<sup>๙๐</sup>

พระณัฐพล สุขุม ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป คนรุ่นใหม่ไม่เข้าใจประเพณีฮิตสิบสองคงสืบสื ต้องมีการศึกษาใหม่และปรับความเข้าใจให้มาก<sup>๙๑</sup>

พระประเสริฐ กุสโล ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป อาจเปรียบแปลงไปตามสมัย คือมีการให้ญาติโยมร่วม ทำบุญใส่บาตร พระจำนวนมากได้ทำบุญกับพระหลาย ๆ วัดร่วมกันซึ่งหาได้ยาก<sup>๙๒</sup>

พระสุทธนิภัทร ฐานวิโร ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป จัดการให้คงรูปแบบเหมือนสมัยโบราณ,เพิ่มเรื่องการขายสินค้าในงานแบ่งโยน,ไม่ให้วุ่นวาย<sup>๙๓</sup>

---

<sup>๘๘</sup> สัมภาษณ์ พระมาวิน จันทมุนี, วัดสันตยารมย์ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๘๙</sup> สัมภาษณ์ พระชำนาญ ชากโร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๙๐</sup> สัมภาษณ์ พระสมศักดิ์ ยสินธิโร , ที่พักสงฆ์หนองท่ม จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๙๑</sup> สัมภาษณ์ พระณัฐพล สุขุม, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๙๒</sup> สัมภาษณ์ พระประเสริฐ กุสโล, วัดป่าโยธาประสิทธิ์, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๙๓</sup> สัมภาษณ์ พระสุทธนิภัทร ฐานวิโร, วัดป่าสันติธรรม จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

พระอานันท์ ฤทธิจิตโต ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป วิถีชาวบ้านทั่วไปการทำบุญตักบาตรเป็นปกติแต่เมื่อมีงานปรีวาศกรรมได้ทำบุญกับพระสงฆ์จำนวนมาก ทำให้ชาวบ้านมีความสามัคคีกันในการเตรียมงานต่าง ๆ เป็นต้น<sup>๘๕</sup>

นายอภิเชษ ขงยัน (กำนัน) ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป ประเพณีมีการ เปลี่ยนแปลง เพราะได้มีเครื่องมือที่ทันสมัยเกิดขึ้นเช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ทำให้ทุกคนสื่อสารและศึกษาได้ง่ายขึ้น<sup>๘๖</sup>

นายนรินทร์ ยะสะกะ ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไปอาจเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ตามปัจจุบันเพราะประชาชนไม่ได้ศึกษา และขาดความเข้าใจประเพณี<sup>๘๗</sup>

นายกันชนะ พลหาร ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสองเปลี่ยนแปลงไป ประเพณีมีการเปลี่ยนแปลง เพราะได้มีเครื่องมือที่ทันสมัยเกิดขึ้นเช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ทำให้ทุกคนสื่อสารและศึกษาได้ง่ายขึ้น<sup>๘๘</sup>

นายเอแลนด์ บางสิริ ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป ในยุคสมัยที่สังคมได้เปลี่ยนแปลงไปมากเพราะได้รับอิทธิพลขอ ชาวตะวันตกเข้ามามาก อีกอย่างคนรุ่นหลังก็ไม่สนใจบอกกล่าวให้ลูกให้หลานปฏิบัติหรือไม่เห็นคุณค่าในประเพณีดั้งเดิมของตนเอง<sup>๘๙</sup>

---

<sup>๘๕</sup> สัมภาษณ์ พระอานันท์ ฤทธิจิตโต, วัดโคกกรุ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาศกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๘๖</sup> สัมภาษณ์ นายกันชนะ พลหาร, ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาศกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๘๗</sup> สัมภาษณ์ นายอภิเชษ ขงยัน (กำนัน), ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาศกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๘๘</sup> สัมภาษณ์ นายนรินทร์ ยะสะกะ (อ.บ.ต.), บ้านหนองย่าง , ผู้เข้าร่วมงานปรีวาศกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๘๙</sup> สัมภาษณ์ นายกันชนะ พลหาร, ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาศกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๙๐</sup> สัมภาษณ์ นายเอแลนด์ บางสิริ, ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาศกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

นายมานพ พรโสภาให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป ยังได้เห็นพระที่มาอยู่ปรีวาสแบบมาทีละมากแต่ละทิศทั้ง๔มารวมตัวกันทำให้ญาติโยมได้มีโอกาสมาทำบุญกันทีละมาก ๆ <sup>๒๐๐</sup>

แม่เฮย ยงยันให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป พระสงฆ์ได้มีการจัดงานตลอดถึงกับญาติโยมต้อง ทำความเข้าใจประเพณีต่าง ๆ ในฮิตสิบสอง ต้องอนุรักษ์แบบดั้งเดิมไว้ เดิมส่วนที่มีประโยชน์เข้าไปเช่น ปฏิบัติธรรมตลอดรุ่งเช้าของวันใหม่<sup>๒๐๑</sup>

แม่โอวา มหาวงศ์ ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป พระสงฆ์ได้มีการจัดงานประเพณี ตลอดถึงกับญาติโยมต้อง ทำความเข้าใจประเพณีต่าง ๆ ในเดือนฮิตสิบสอง ต้องอนุรักษ์แบบดั้งเดิมไว้ เดิมส่วนที่มีประโยชน์เข้าไปเช่น ปฏิบัติธรรมตลอดรุ่งเช้าของวันใหม่ของงานปรีวาสกรรม<sup>๒๐๒</sup>

แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป ชาวบ้านยังขาดการศึกษาเข้าใจในเรื่องประเพณีโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่<sup>๒๐๓</sup>

แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี ให้สัมภาษณ์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในประเพณี ที่ทำให้ประเพณี ฮิตสิบสอง เปลี่ยนแปลงไป เปลี่ยนแปลงไปเพราะปัจจุบันการจัดงานคนรุ่นใหม่ไม่เข้าใจขาดการเรียนรู้ทางด้านประเพณี<sup>๒๐๔</sup>

---

<sup>๒๐๐</sup> สัมภาษณ์ นายมานพ พรโสภา, ตำบลหนองย่างชั้น, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๐๑</sup> สัมภาษณ์ แม่เฮย ยงยัน บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๐๒</sup> สัมภาษณ์ แม่โอวา มหาวงศ์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๐๓</sup> สัมภาษณ์ แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๐๔</sup> สัมภาษณ์ แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

### สรุปบทสัมภาษณ์ทั้งหมดในหัวข้อเรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรีวาธรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน

**พระภิกษุ :** ทุกวันนี้คนรุ่นใหม่ไม่ค่อยได้เข้ามายุ่งเกี่ยวกับงานบุญมากเท่าไรเลยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษาจากความเชื่อในแต่ละหมู่บ้านจะมีความเชื่อเป็นของตนเอง เลยทำให้ประเพณีแต่ละบ้านมีการเปลี่ยนแปลง อยู่กับความเชื่อของท้องถิ่น และมีการเปลี่ยนแปลงของความเชื่ออีกในด้านหนึ่งด้วย การเปลี่ยนแปลงคือพระสงฆ์บางพวกอาจจะได้เข้าปรีวาธรรมหลายปรีวาธรรมทำให้งานเปลี่ยนแปลงไป อาจเปลี่ยนแปลงไปตามสมัย คือมีการให้ญาติโยมร่วม ทำบุญใส่บาตร พระจำนวนมากได้ทำบุญกับพระหลาย ๆ วัดร่วมกันซึ่งหาได้ยากและความเชื่อในเรื่องประเพณีขึ้นอยู่กับตัวบุคคล และคณะที่จัดงานที่ทำให้ความสำคัญในการจัดงานฮิตสิบสองยังคงรักษาแบบอย่างประเพณีดั้งเดิมเอาไว้ และคนรุ่นใหม่ไม่เข้าใจประเพณีฮิตสิบสองคงลืมเลือน ต้องมีการศึกษาใหม่และปรับความเข้าใจให้มาก

**อุบาสก :** จัดการให้คงรูปเหมือนสมัยโบราณ,เพิ่มเรื่องการขายสินค้าในงาน,ไม่ให้วุ่นวาย และวิถีชาวบ้านทั่วไปการทำบุญตักบาตรเป็นปกติแต่เมื่อมีงานปรีวาธรรมได้ทำบุญกับพระสงฆ์จำนวนมาก ทำให้ชาวบ้านมีความสามัคคีกันในการเตรียมงานต่าง ๆ เป็นต้น ประเพณีมีการเปลี่ยนแปลง เพราะได้มีเครื่องมือที่ทันสมัยเกิดขึ้นเช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต ทำให้ทุกคนสื่อสารและศึกษาได้ง่ายขึ้น อาจเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ตามปัจจุบันเพราะประชาชนไม่ได้ศึกษาและขาดความเข้าใจประเพณีซึ่งในยุคสมัยที่สังคมได้เปลี่ยนแปลงไปมากเพราะได้รับอิทธิพลของชาวตะวันตกเข้ามามาก อีกอย่างคนรุ่นใหม่ก็ไม่สนใจบอกกล่าวให้ลูกหลานปฏิบัติตามหรือไม่เห็นคุณค่าในประเพณีดั้งเดิมของตนเอง และยังได้เห็นพระที่มาอยู่ปรีวาแบบมาทีละมากแต่ละทิศ ทั้ง ๔ มารวมตัวกันทำให้ญาติโยมได้มีโอกาสมาทำบุญกับทีละมาก ๆ

**อุบาสิกา :** พระสงฆ์ได้มีการจัดงานตลอดถึงกับญาติโยมต้อง ทำความเข้าใจประเพณีต่าง ๆ ในฮิตสิบสอง ต้องอนุรักษ์แบบดั้งเดิมไว้ เดิมส่วนที่มีประโยชน์เข้าไปเช่น ปฏิบัติธรรมตลอดรุ่งเช้าของวันใหม่ พระสงฆ์ได้มีการจัดงานประเพณี ตลอดถึงกับญาติโยมต้องทำความเข้าใจประเพณีต่าง ๆ ในเดือนฮิตสิบสอง ต้องอนุรักษ์แบบดั้งเดิมไว้ เดิมส่วนที่มีประโยชน์เข้าไปเช่น ปฏิบัติธรรมตลอดรุ่งเช้าของวันใหม่ของงานปรีวาธรรม อีกทั้งชาวบ้านยังขาดความเข้าใจในเรื่องประเพณีโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่

#### ๔.๓.๖ องค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี เปลี่ยนแปลงไป

ประเพณี เป็นเรื่องของความประพฤติดของกลุ่มชน ยึดถือเป็นแบบแผนสืบต่อกันมานาน ถ้าใครประพฤติผิด แบบถือเป็นการผิดประเพณี เป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติอีกอย่างโดย

เนื้อหาสาระแล้ว ประเพณี กับ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กลุ่มชนในสังคมร่วมกันสร้างขึ้น แต่ประเพณีเป็นวัฒนธรรมที่มีเงื่อนไขที่ค่อนข้างชัดเจน กล่าวคือ เป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นเป็นมรดกคนรุ่นหลังจะต้องรับไว้ และปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปรวมทั้งมีการเผยแพร่แก่คนในสังคมอื่นๆ ด้วย<sup>๒๐๕</sup>

เนื่องจากปัญหาที่มนุษย์ประสบอยู่ในสังคม ปัจจุบันมีหลายประการ นับเป็น สิ่งที่สำคัญที่ทำให้ผลกระทบต่อประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งมักจะไปด้วยกันเสมอ และสิ่งเหล่านี้ก็มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคมด้วย

**บทสัมภาษณ์องค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮิต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป**

**พระสมหมาย ปริปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮิต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป การสื่อสาร โฆษณา และความน่าเชื่อถือของผู้จัดงาน<sup>๒๐๖</sup>

**พระวรวิทย์ อธิปัญญา** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮิต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป มีการจัดงานโดยอาศัย สื่อสารต่าง ๆ ที่เชิญชวนในพระสงฆ์และญาติโยมมาร่วมงานบุญในแต่ละครั้ง<sup>๒๐๗</sup>

**พระส้าง ธมมกรกิจโต** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮิต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป ยุคปัจจุบัน บุญอยู่กรรมมีการจัดงานหลายวัด ต้องมีการประสานงานสื่อสารกัน ซึ่งจะไม่จัดพร้อมกันเชื่อมโยงโดยเฉพาะงานบุญอยู่ปริวาสกรรมทั่วประเทศมีแทบจะตลอดทั้งปีจึงมีงานปริวาสแพร่หลาย<sup>๒๐๘</sup>

**พระมาวิน จันทมโม** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮิต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป ด้านการจัดงานนี้ต้องใช้องค์ประกอบ

<sup>๒๐๕</sup> วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, “ประเพณี” , <http://th.wikipedia.org/wiki> , [๖ มกราคม ๒๐๐๖].

<sup>๒๐๖</sup> สัมภาษณ์ พระสมหมาย ปริปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๐๗</sup> สัมภาษณ์ พระวรวิทย์ อธิปัญญา, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๐๘</sup> สัมภาษณ์ พระส้าง ธมมกรกิจโต, วัดราชกาญจนา จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปริวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

จำนวนมากพอสมควรต้องมีการบอกบุญญาติโยมต้องมีการเชิญชวนญาติโยมไปร่วมงานมาก ๆ ตลอดจนพระสงฆ์เข้าร่วมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ<sup>๒๐๙</sup>

**พระชำนาญ ชากโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮีต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป ด้านการจัดงานนี้ต้องใช้องค์ประกอบจำนวนมากพอสมควรต้องมีการบอกบุญญาติโยมต้องมีการเชิญชวนญาติโยมไปร่วมงานมาก ๆ ตลอดจนพระสงฆ์เข้าร่วมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ<sup>๒๑๐</sup>

**พระสมศักดิ์ ยสินธโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮีต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป พื้นที่จัดงานต้องทำให้ดูดีอย่างเปลี่ยนแปลงไปในงานประเพณี การจัดพื้นที่ต้องกว้างขวาง น้ำ - ไฟ พระที่จัดงานเป็นทีมงานชาวบ้าน เป็นองค์ประกอบสำคัญ<sup>๒๑๑</sup>

**พระณัฐพล สุขุม** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮีต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป เพราะทั้งชาวบ้านและพระสงฆ์ไม่เข้าใจหรือสนใจที่จะอนุรักษ์ประเพณีดั้งเดิมของตน ไม่เห็นความสำคัญ จิตใจลอยต่ำอีกทั้งยังได้รับอิทธิพลของชาวตะวันตกเข้ามามาก<sup>๒๑๒</sup>

**พระประเสริฐ กุสโล** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮีต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป องค์ประกอบที่ทำให้มีการแพร่หลาย โดยมีการสื่อสารกันได้ง่ายจากสื่อต่าง ๆ ว่ามีการทำบุญที่ไหนเมื่อไรอย่างไร แล้วยังมีการให้ในการทำบุญอีกด้วย<sup>๒๑๓</sup>

---

<sup>๒๐๙</sup> สัมภาษณ์ พระมาวิน จันทรมโม, วัดสันตยารมย์ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณกรรมวัดสระพังทอง, ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๑๐</sup> สัมภาษณ์ พระชำนาญ ชากโร, วัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๑๑</sup> สัมภาษณ์ พระสมศักดิ์ ยสินธโร, ที่พักสงฆ์หนองท่ม จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๑๒</sup> สัมภาษณ์ พระณัฐพล สุขุม, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณกรรมวัดสระพังทอง, ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๑๓</sup> สัมภาษณ์ พระประเสริฐ กุสโล, วัดป่าโยธาประสิทธิ์, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

**พระสุทธภิกขุ ฐานวิโร** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮิต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป ส่วนมากพระสงฆ์ไม่ค่อยได้ศึกษาเกี่ยวกับประเพณีมากเท่าไรเลยจึงไม่ค่อยรู้เรื่องเกี่ยวกับประเพณี<sup>๒๑๔</sup>

**พระอิทธิวุฒิ โรจนธมฺโม** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮิต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป องค์ประกอบที่ทำให้มีการแพร่หลายโดยมีการสื่อสารกันได้ง่ายจากสื่อต่าง ๆ ว่ามีการทำบุญที่ไหนเมื่อไรอย่างไร แล้วยังมีการให้ในการทำบุญอีกด้วย<sup>๒๑๕</sup>

**พระประสิทธิ์ ดิกขปญฺโญ** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮิต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป ด้านตัวพระสงฆ์ของที่ทำให้วัฒนธรรมบุญอยู่กรรมปรีวาสนกรรมนั้นเพราะต้องการให้พระสงฆ์ออกอาบัติสังฆาทิเสสไม่ศรัทธา<sup>๒๑๖</sup>

**พระอานันท์ คุรุจิตฺโต** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮิต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป จำกัดบริเวณงานของพระแยกส่วนให้รายละเอียดทำให้งานประสบความสำเร็จเผยแพร่ต่อไป งานจะได้ใหญ่ เพราะภาพรวมวัดนี้มีการจัดงานบุญอยู่กรรมได้ดีมีประโยชน์<sup>๒๑๗</sup>

**นายอภิเชษ ขงยัน (กำนัน)** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮิต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป จำกัดบริเวณงานของพระแยกส่วนให้รายละเอียดทำให้งานประสบความสำเร็จเผยแพร่ต่อไป เพราะภาพรวมวัดนี้มีการจัดงานบุญอยู่กรรมได้ดีมีประโยชน์<sup>๒๑๘</sup>

**นายนิพนธ์ ยะสะกะ** ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮิต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป จำกัดบริเวณงานของพระแยกส่วนให้

<sup>๒๑๔</sup> สัมภาษณ์ พระสุทธภิกขุ ฐานวิโร, วัดป่าสันติธรรม จังหวัดเลย, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสนกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๑๕</sup> สัมภาษณ์ พระอิทธิวุฒิ โรจนธมฺโม, วัดเหล่าชวนชม, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสนกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๑๖</sup> สัมภาษณ์ พระประสิทธิ์ ดิกขปญฺโญ, วัดโนนสว่างนาราม จ.สกลนคร, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสนกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๑๗</sup> สัมภาษณ์ พระอานันท์ คุรุจิตฺโต, วัดโคกกรุ จังหวัดนครพนม, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสนกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๑๘</sup> สัมภาษณ์ นายอภิเชษ ขงยัน (กำนัน), ตำบลหนองย่างขึ้น, ผู้เข้าร่วมงานปรีวาสนกรรมวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

รายละเอียดทำให้งานประสบผลสำเร็จเผยแพร่ต่อไป เพราะภาพรวมวัดนี้มีการจัดงาน บุญอยู่กรรม ได้ดีมีประโยชน์<sup>๒๑๕</sup>

นายกัณชนะ พลหารให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮีต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป ด้านการสื่อสาร การโฆษณา ตลอดจนพระที่เป็นผู้ให้มานักอภิกาน ตลอดจนการปฏิบัติธรรมเพิ่มให้มีการแพร่หลายของงานบุญอยู่กรรม พระและญาติโยมได้ประโยชน์<sup>๒๑๖</sup>

นายเอแลนด์ บางสิริ ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮีต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป วัฒนธรรมที่ดีต้องรักษาและเผยแพร่เอาไว้ องค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญคือผู้จัดงาน และชาวบ้านที่ร่วมกันจัดงาน<sup>๒๑๗</sup>

นายมานพ พรโสภิตให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮีต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป องค์ประกอบด้านแพร่หลายทางวัฒนธรรม การสื่อสารในทางโฆษณา เชิญชวนให้พระสงฆ์มาร่วมงาน ตลอดจนถึงญาติโยม ให้เข้ามาร่วมงานทำบุญด้วย<sup>๒๑๘</sup>

แม่เฮย ยงย่นให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮีต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไปมีการจัดงานโดยอาศัยการโฆษณาให้มีคนมาร่วมงานจำนวนมาก แต่ในส่วนสำคัญมีเรื่องของร้านค้าขายของร้านค้าของพ่อค้า แม่ขายทำให้ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย<sup>๒๑๙</sup>

แม่โ้วา มหาวงศ์ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮีต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป มีการจัดงานโดยอาศัยการโฆษณาให้มีคนมา

---

<sup>๒๑๕</sup> สัมภาษณ์ นายณรินทร์ ชะสะกะ (อ.บ.ด.), บ้านหนองย่าง, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๑๖</sup> สัมภาษณ์ นายกัณชนะ พลหาร, ตำบลหนองย่างชัน, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๑๗</sup> สัมภาษณ์ นายเอแลนด์ บางสิริ, ตำบลหนองย่างชัน, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๑๘</sup> สัมภาษณ์ นายมานพ พรโสภิต, ตำบลหนองย่างชัน, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๑๙</sup> สัมภาษณ์ แม่เฮย ยงย่น บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปฐกฐณวัดสระพังทอง, ๒๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

ร่วมงานจำนวนมาก แต่ในส่วนสำคัญมีเรื่องของการค้าขายของร้านค้าของพ่อค้า แม่ขายทำให้ไม่  
เป็นระเบียบเรียบร้อย<sup>๒๒๔</sup>

แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์ ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทาง  
วัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮีต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไปให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้าน  
การแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำให้ต้องช่วยกันศึกษาวัฒนธรรมบุญอยู่กรรมไว้ โดยจะมี  
เปลี่ยนแปลงไปตามยุค<sup>๒๒๕</sup>

แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทาง  
วัฒนธรรม ทำให้ประเพณี ฮีต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไป การอยู่ปรึวาสกรรมทุกวันนี้มีหลาย  
ท้องถิ่นแต่ละเลยทำให้มีการจัดปรึวาสกันเป็นทุกวันจากที่เป็นบุญเดือนอ้ายการอยู่ปรึวาสกรรมแต่  
มาปัจจุบันนี้บุญอยู่ปรึวาสกรรมเป็นประจำปีของประเทศ<sup>๒๒๖</sup>

นางน้ำฝน เรทหนู ให้สัมภาษณ์ เรื่ององค์ประกอบด้านการแพร่หลายทางวัฒนธรรม ทำ  
ให้ประเพณี ฮีต ๑ บุญอยู่กรรม เปลี่ยนแปลงไปการแพร่หลายในงานบุญประเพณี (การอยู่ปรึวาส  
กรรม) ทำให้มีการจัดงานหลายวัดโดยที่อยากจะให้มีพระมามาก ๆ เพื่อที่จะให้โยมได้ทำบุญ<sup>๒๒๗</sup>

### สรุปบทสัมภาษณ์ทั้งหมดในหัวข้อเรื่องความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถี ชีวิตของชาวบ้าน

**พระภิกษุ :** การสื่อสาร โฆษณา และความน่าเชื่อถือของผู้จัดงาน ซึ่งมีการจัดงานโดย  
อาศัย สื่อสารต่าง ๆ ที่เชิญชวนในพระสงฆ์และญาติโยมมาร่วมงานบุญในแต่ละครั้งยุคปัจจุบัน บุญ  
อยู่กรรมมีการจัดงานหลายวัด ต้องมีการประสานงานสื่อสารกัน ซึ่งจะไม่จัดพร้อมกันเชื่อมโยงโดย  
เฉพาะงานบุญอยู่ปรึวาสกรรมทั่วประเทศมีแทบจะตลอดทั้งปีจึงมีงานปรึวาสแพร่หลาย ในด้านการ  
จัดงานนี้ต้องใช้องค์ประกอบจำนวนมากพอสมควรต้องมีการบอกบุญญาติโยมต้องมีการเชิญชวน

<sup>๒๒๔</sup> สัมภาษณ์ แม่โ้วว มหาวงศ์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๒  
พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๒๕</sup> สัมภาษณ์ แม่ทองสร้อย มุลสรินทร์, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง  
, ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๒๖</sup> สัมภาษณ์ แม่แก่นจันทร์ ชัยภักดี, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง,  
๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

<sup>๒๒๗</sup> สัมภาษณ์ นางน้ำฝน เรทหนู, บ้านโนนสะอาด, ผู้เข้าร่วมงานปรึวาสกรรมวัดสระพังทอง, ๒๓  
พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

ญาติโยมไปร่วมงานมาก ๆ ตลอดจนพระสงฆ์เข้าร่วมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ พื้นที่จัดงานต้องทำให้ดูดีอย่างเปลี่ยนแปลงไปในงานประเพณี การจัดพื้นที่ต้องกว้างขวาง น้ำ - ไฟ พระที่จัดงานเป็นทีมงานชาวบ้าน เป็นองค์ประกอบสำคัญ

**อุบาสก :** องค์ประกอบที่ทำให้มีการแพร่หลาย โดยมีการสื่อสารกันได้ง่ายจากสื่อต่าง ๆ ว่ามีการทำบุญที่ไหนเมื่อไรอย่างไร แล้วยังมีการให้ในการทำบุญอีกด้วย และพระสงฆ์ส่วนมากไม่ค่อยได้ศึกษาเกี่ยวกับประเพณีมากเท่าไร เลยจึงไม่ค่อยรู้เรื่องเกี่ยวกับประเพณี โดยด้านตัวพระสงฆ์ของที่ทำให้วัฒนธรรมบุญอยู่กรรมปรีวาสนกรรมนั้นเพราะต้องการให้พระสงฆ์ออกอาบัติสังฆาทิเสสไม่ศรัทธา จำกัดบริเวณงานของพระแยกส่วนให้รายละเอียดทำให้งานประสบผลสำเร็จเผยแพร่ต่อไป ในด้านการสื่อสาร การโฆษณา ตลอดจนพระที่เป็นผู้ให้มนต์ อธิษฐาน ตลอดจนการปฏิบัติธรรมเพิ่มให้มีการแพร่หลายของงานบุญอยู่กรรม พระและญาติโยมได้ประโยชน์ ส่วนของวัฒนธรรมที่ดีต้องรักษาและเผยแพร่เอาไว้ องค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญคือผู้จัดงาน และชาวบ้านที่ร่วมกันจัดงานพร้อมทั้งองค์ประกอบด้านแพร่หลายทางวัฒนธรรม การสื่อสารในทางโฆษณา เชิญชวนให้พระสงฆ์มาร่วมงาน ตลอดจนถึงญาติโยม ให้เข้าร่วมงานทำบุญด้วย

**อุบาสิกา :** มีการจัดงานโดยอาศัยการโฆษณาให้มีคนมาร่วมงานจำนวนมาก แต่ในส่วนสำคัญมีเรื่องของการค้าขายของร้านค้าของพ่อค้า แม่ขายทำให้ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย และการอยู่ปรีวาสนกรรมทุกวันนี้มีหลายท้องถิ่นแต่ละเลยทำให้มีการจัดปรีวาสนกันเป็นทุกวันจากที่เป็นบุญเดือนอ้ายการอยู่ปรีวาสนกรรมแต่มาปัจจุบันนี้บุญอยู่ปรีวาสนกรรมเป็นประเพณีของประเทศ ดังนั้นการแพร่หลายในงานบุญประเพณี (การอยู่ปรีวาสนกรรม) จึงมีความสำคัญที่ทำให้มีการจัดงานหลายวัด โดยที่อยากจะให้มีพระมามาก ๆ เพื่อที่จะให้โยมได้ทำบุญ